

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ BİLİM DALI**

**NEVŞEHİR'DE FAALİYET GÖSTEREN KONAKLAMA
İŞLETMELERİNİN ÇAĞDAŞ FİNANSMAN TEKNİKLERİ
İLE İLGİLİ BİLGİ VE KULLANIM DÜZEYLERİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

**Hazırlayan
İbrahim DEMİR**

**Danışman
Doç. Dr. Derviş BOZTOSUN**

Yüksek Lisans Tezi

**Haziran 2016
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ BİLİM DALI**

**NEVŞEHİR'DE FAALİYET GÖSTEREN KONAKLAMA
İŞLETMELERİNİN ÇAĞDAŞ FİNANSMAN TEKNİKLERİ
İLE İLGİLİ BİLGİ VE KULLANIM DÜZEYLERİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

(Yüksek Lisans Tezi)

**Hazırlayan
İbrahim DEMİR**

**Danışman
Doç. Dr. Derviş BOZTOSUN**

**Haziran 2016
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

İbrahim DEMİR

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

“Nevşehir’de Faaliyet Gösteren Konaklama İşletmelerinin Çağdaş Finansman Tekniklerinden Yararlanma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma” adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

İbrahim DEMİR

Danışman

Doç. Dr. Derviş BOZTOSUN

Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Kurtuluş KARAMUSTAFA

Doç. Dr. Derviş BOZTOSUN danışmanlığında İbrahim DEMİR tarafından hazırlanan “Nevşehir’de Faaliyet Gösteren Konaklama İşletmelerinin Çağdaş Finansman Teknikleri ile İlgili Bilgi ve Kullanım Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

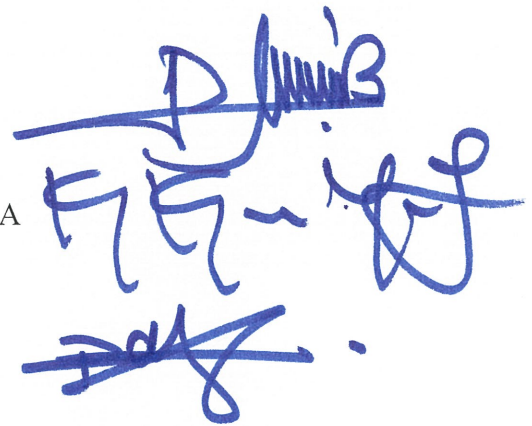
01.06.2016

JÜRİ:

Danışman : Doç. Dr. Derviş BOZTOSUN

Üye : Prof. Dr. Kurtuluş KARAMUSTAFA

Üye : Doç. Dr. Ramazan Pars ŞAHBAZ

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 06./06./2016 tarih ve ...12... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Celaleddin CELİK
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Çalışmanın hazırlanmasında tecrübesi ve emekleriyle bana rehberlik eden, değerli tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Derviş BOZTOSUN'a, yüksek lisans ders ve tez aşamamda bilgi, tecrübe ve manevi desteklerini esirgemeyen değerli Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi dekanı Sayın Prof. Dr. Kurtuluş KARAMUSTAFA'ya ve değerli dekan yardımcıları Sayın Doç. Dr. Ömer ŞANLIOĞLU'na ve Doç. Dr. Kenan GÜLLÜ' ye ve uygulama kısmında zamanlarını ayırarak yardımcı olan Nevşehir'de faaliyet gösteren konaklama işletmeleri yöneticileri ve personellerine teşekkür eder, minnetlerimi sunarım.

Hayatımın her aşamasında benden maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen değerli dostlarıma ve DEMİR ailesi üyelerine teşekkür eder, şükranlarımı sunarım.

İbrahim DEMİR

Haziran 2016

NEVŞEHİR'DE FAALİYET GÖSTEREN KONAKLAMA İŞLETMELERİNİN ÇAĞDAŞ FİNANSMAN TEKNİKLERİ İLE İLGİLİ BİLGİ VE KULLANIM DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

İbrahim DEMİR

**Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi, Haziran 2016
Danışman: Doç. Dr. Derviş BOZTOSUN**

KISA ÖZET

Bu tez çalışması, Nevşehir'de faaliyet gösteren konaklama işletmelerinin çağdaş finansman teknikleri ile ilgili bilgi ve kullanım düzeylerini araştırmak için yapılmıştır.

Çalışmanın ilk bölümünde turizm endüstrisi ve konaklama işletmeciliği, ikinci bölümünde çağdaş finansman teknikleri hakkında teorik bilgilere yer verilmiştir. Çalışmanın uygulama kısmı ise; geçmişte yapılmış çalışmalar doğrultusunda katılımcıların demografik özelliklerini ve çağdaş finansman teknikleri ile ilgili bilgi ve kullanım düzeylerini tespit etmeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda Nevşehir'de faaliyet gösteren Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca verilmiş 61 adet işletme belgeli konaklama işletmesi tespit edilmiştir.

Anket uygulaması, konaklama işletmeleri yöneticilerine ve işletme bünyesinde çalışan muhasebe müdür ve personellerine uygulanmış olup, çalışmanın uygulama süreci söz konusu 61 adet konaklama işletmesine anket formlarının elden ve e-posta ortamından ulaştırılmasıyla tamamlanmıştır.

Elde edilen bulgulara göre; konaklama işletmelerinin sahip oldukları oda sayıları arttıkça, işletme yöneticilerinin çağdaş finansman teknikleri hakkındaki bilgi düzeylerinde de artışın olduğu belirlenmiştir. Yine iş tecrübeleri fazla olan katılımcıların finansal kiralama ve barter sistemi hakkındaki bilgi düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. İşletmedeki pozisyonlara bakıldığında katılımcılar içerisinde muhasebe ve mali işler müdürlerinin leasing, factoring, opsiyon ve barter hakkında gelişmeleri daha fazla takip ettikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm endüstrisi, konaklama işletmeciliği, çağdaş finansman teknikleri, Nevşehir

**A STUDY ON THE LEVELS OF KNOWLEDGE AND USAGE OF
CONTEMPORARY FINANCIAL TECHNIQUES IN ACCOMMODATION
ENTERPRISES OPERATING IN NEVŞEHİR**

İbrahim DEMİR

Erciyes University, Graduate School of Social Sciences

MSc. Thesis, June 2016

Supervisor: Assoc. Prof. Derviş BOZTOSUN

ABSTRACT

This purpose of this study is to research knowledge and usage levels of modern financing techniques in accommodation enterprises operating in Nevşehir.

In the first part of the study, theoretical information are given about tourism industry and business accommodation whereas in the second part about modern financing techniques are given. The practice part of the study is designed to assess the demographic characteristics and usage levels of participants of modern financing techniques in the line of the earlier studies. In this context, 61 accommodations which operate in Nevşehir and have business license given by Ministry of Culture and Tourism have been identified.

Survey application has been completed within the entity applied to employees accounting manager and staff, implementation of the work upon receipt of the hand of those 61 accommodation establishments in the questionnaire and e-mail environment.

According to the results obtained; as the number of the rooms of accommodation enterprises increases, information and usage levels about contemporary financing techniques of accommodation businesses managers increases. Another finding showed that, participants having more work experience have high level of knowledge about leasing and barter system. Considering the position in the business, it has been determined that accounting and finance managers in participants follow more the improvements about leasing, factoring, options and barter.

Keywords: Tourism industry, accommodation enterprises, contemporary financial techniques, Nevşehir.

İÇİNDEKİLER

NEVŞEHİR'DE FAALİYET GÖSTEREN KONAKLAMA İŞLETMELERİNİN ÇAĞDAŞ FİNANSMAN TEKNİKLERİ İLE İLGİLİ BİLGİ VE KULLANIM DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI	ii
KABUL VE ONAY	iii
TEŞEKKÜR	iv
KISA ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	xii
TABLOLAR LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TURİZM ENDÜSTRİSİ VE KONAKLAMA İŞLETMECİLİĞİ

1.1. Turizmin Tanımı	3
1.2. Turizmin Özellikleri.....	4
1.2.1. Soyutluk Düzeyinin Somutluk Düzeyinden Baskın Olması	4
1.2.2. Dayanıksızlık (Bozulabilirlik/Depolanamama)	4
1.2.3. Ayrılmazlık (Eşzamanlılık).....	4
1.2.4. Heterojenlik	5
1.2.5. Mevsimsellik.....	5
1.2.6. Emek Yoğundur	6

1.3. Konaklama İşletmeleri.....	6
1.3.1. Konaklama İşletmelerinin Sınıflandırılması.....	7
1.3.1.1. Turistik Olmayan Konaklama İşletmeleri	8
1.3.1.2. Turistik Konaklama İşletmeleri	8
1.3.1.2.1. Oteller.....	9
1.3.1.2.2. Moteller	9
1.3.1.2.3. Tatil Köyleri.....	10
1.3.1.2.4. Pansiyonlar	10
1.3.1.2.5. Kampingler	10
1.3.1.2.6. Apart Oteller.....	10
1.3.1.2.7. Hosteller	10
1.3.1.2.8. Termal Turizm Tesisleri.....	11
1.3.1.2.9. Diğer Konaklama İşletmeleri.....	11

İKİNCİ BÖLÜM

KONAKLAMA İŞLETMELERİNDE BAŞVURULAN ÇAĞDAŞ FİNANSMAN TEKNİKLERİ

2.1. Leasing Yoluyla Finansman.....	12
2.1.1. Leasingde Taraflar	13
2.1.2. Leasing Türleri	13
2.1.2.1. Faaliyet Kiralaması.....	13
2.1.2.2. Finansal Kiralama	13
2.1.3. Leasingin Avantaj ve Dezavantajları	14
2.1.3.1. Leasingin Avantajları.....	15
2.1.3.1.1. Borçlanma Kolaylığı	15
2.1.3.1.2. Ekonomik Olması.....	15
2.1.3.1.3. Esneklik.....	15
2.1.3.1.4. Nakit Akışını Düzenlemesi	15

2.1.3.2. Leasingin Dezavantajları	16
2.1.3.2.1. Kullanımdaki Sınırlamalar	16
2.1.3.2.2. Hurda Değer	16
2.1.3.2.3. Kredi Değerliliğinde Düşme	17
2.2. Factoring Yoluyla Finansman.....	17
2.2.1. Factoring Türleri.....	19
2.2.1.1. Yapıldığı Yere Göre Factoring	19
2.2.1.1.1. Yurtiçi Factoring.....	20
2.2.1.1.2. Uluslararası Factoring.....	20
2.2.1.2. Rücu Edilebilmesine Göre Factoring	20
2.2.1.2.1. Rücu Edilemez Factoring	21
2.2.1.2.2. Rücu Edilebilir Factoring.....	21
2.2.1.3. Bildirim Esasına Göre Factoring.....	21
2.2.1.3.1. Bildirimli Factoring	21
2.2.1.3.2. Bildirimsiz Factoring	21
2.2.2. Factoringin Avantajları ve Dezavantajları	21
2.2.2.1. Factoringin Avantajları.....	21
2.2.2.2. Factoringin Dezavantajları	22
2.3. Forfaiting Yoluyla Finansman	22
2.3.1. Forfaitingın Avantajları ve Dezavantajları	23
2.3.1.1. Forfaitingın İhracatçıya Sağladığı Faydalar	23
2.3.1.2. Forfaitingın İthalatçıya Sağladığı Faydalar	24
2.3.2. Forfaiting ile Factoring Arasındaki Farklar.....	24
2.4. Opsiyon Yoluyla Finansman	24
2.4.1. Opsiyon Tarafları	25
2.4.2. Opsiyon Türleri	25
2.4.2.1. Satın Alma Opsiyonu ve Satma Opsiyonu.....	25
2.4.2.2. Borsa ve Banka Opsiyonları	26

2.4.2.3. Vadelerine Göre Opsiyon Türleri	26
2.4.3. Opsiyon ile Futures Arasındaki Farklılıklar	26
2.5. Forward Yoluyla Finansman	27
2.5.1. Forward Sözleşmelerinin Özellikleri	27
2.5.2. Forward İşlemlerinin Tarafları	27
2.5.2.1. Arbitraj Yapanlar	27
2.5.2.2. Tacirler	28
2.5.2.3. Spekülatörler	28
2.5.2.4. Riskten Korunmak İsteyenler	28
2.5.3. Forward Sözleşmelerinin Avantajları ve Dezavantajları	28
2.5.3.1. Forward Sözleşmelerinin Avantajları	28
2.5.3.2. Forward Sözleşmelerinin Dezavantajları	29
2.6. Futures Yoluyla Finansman	29
2.6.1. Futures Sözleşmelerinin Çeşitleri	30
2.6.1.1. Mal Futures Sözleşmeleri	30
2.6.1.2. Finansal Futures Sözleşmeleri	30
2.6.2. Futures ile Forward Sözleşmeleri Arasındaki Farklılıklar	30
2.7. Swap Yoluyla Finansman	31
2.7.1. Swapın İşleyişi	31
2.7.2. Swap İşleminin Tarafları	31
2.7.3. Swap Türleri	32
2.7.3.1. Kredi swapları	32
2.7.3.2. Faiz Swapları	32
2.7.3.3. Döviz Swapları	32
2.7.4. Swapların Avantajları ve Dezavantajları	33
2.7.4.1. Swapların Avantajları	33
2.7.4.2. Swapların Dezavantajları	33
2.8. Barter Yoluyla Finansman	34

2.8.1. Barter Sisteminin İşleyişi.....	34
2.8.2. Barterin Avantajları ve Dezavantajları	36

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KONAKLAMA İŞLETMELERİ YÖNETİCİLERİ VE PERSONELLERİNİN ÇAĞDAŞ FİNANSMAN TEKNİKLERİ HAKKINDA BİLGİ VE KULLANIM DÜZEYLERİ: NEVŞEHİR ÖRNEĞİ

3.1. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı	38
3.2. Çalışmanın Sınır ve Sınırlılıkları.....	39
3.3. Çalışmanın Evreni.....	39
3.4. Araştırma Değişkenlerinin ve Hipotezlerinin Şematizesi.....	40
3.5. Verilerin İstatistiksel Analizi	40
3.6. Veri Toplama Yöntemi ve Araçları	40
3.7. Çalışmanın Bulguları ve Yorumları	41
SONUÇ.....	61
KAYNAKÇA	64
EKLER.....	71
ÖZGEÇMİŞ.....	75

KISALTMALAR

- AKTOB** : Akdeniz Turistik Otelciler Birliği
ATM : Automatic Teller Machine
FKB : Finansal Kurumlar Birliği
O.T.C. : Over the Counter / Tezgahüstü Piyasalar
TCMB : Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası
TUBAB : Türkiye Ulusal Barter Birliği

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1. Turizm Endüstrisi	3
Tablo 1.2. Turistlerin İşletme Belgeli Konaklama İşletmelerine Gelişleri, Geceleme Sayıları, Ortalama Kalış Süreleri ve İşletme Doluluk Oranlarının Yıllara Göre Dağılımı (2004-2014 Yılları Arası).....	6
Tablo 1.3. Konaklama İşletmelerinin Sınıflandırılması	8
Tablo 1.4. Yıllara Göre Turizm Belgeli Konaklama Tesisleri Ve Yatak Sayıları (2004-2014).....	11
Tablo 2.1. Dünya Finansal Kiralama İşlem Hacmi (İlk 20 Ülke)	14
Tablo 2.2. Factoring Alacaklarının Sektörlere Göre Dağılımı (1000 TL).....	18
Tablo 2.3. Factoringin İşleyişi	19
Tablo 2.4. Yurtiçi Factoring İşleyişi.....	20
Tablo 2.5. Forfaiting İşleyişi	23
Tablo 2.6. Vadeli İşlemler Arasındaki Farklılıklar.....	31
Tablo 2.7. Barter Sisteminin Avantajları ve Dezavantajları.....	37
Tablo 3.1. Katılımcıların Çağdaş Finansman Teknikleri ile İlgili Bilgi Düzeylerine İlişkin Analizler.....	42
Tablo 3.2. Katılımcıların Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı Düzeyleri ile İlgili Yargılara İlişkin Analizler	43
Tablo 3.3. Katılımcıların ve Konaklama İşletmelerinin Demografik ve Yapısal Özelliklerine İlişkin Katılım Yüzdeleri.....	45
Tablo 3.4. Katılımcıların Çağdaş Finansman Teknikleri ile İlgili Bilgi Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	47
Tablo 3.5. Katılımcıların Çağdaş Finansman Teknikleri ile İlgili Bilgi Düzeylerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	48

Tablo 3.6. Katılımcıların Çağdaş Finansman Teknikleri ile İlgili Bilgi Düzeylerinin Eğitim Düzeyleri Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	51
Tablo 3.7. Katılımcıların Çağdaş Finansman Teknikleri ile İlgili Bilgi Düzeylerinin İşletmedeki Görev Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	52
Tablo 3.8. Katılımcıların Çağdaş Finansman Teknikleri ve ile İlgili Bilgi Düzeylerinin İş Tecrübesi Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	54
Tablo 3.9. Katılımcıların Çağdaş Finansman Teknikleri ile İlgili Bilgi Düzeylerinin Oda Sayısı Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	57
Tablo 3.10. Katılımcıların Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı ile İlgili Kullanım Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	58
Tablo 3.11. Katılımcıların Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı ile İlgili Kullanım Düzeylerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	58
Tablo 3.12. Katılımcıların Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı ile İlgili Kullanım Düzeylerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	59
Tablo 3.13. Katılımcıların Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı ile İlgili Kullanım Düzeylerinin İşletmedeki Görev Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	59
Tablo 3.14. Katılımcıların Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı ile İlgili Kullanım Düzeylerinin İş Tecrübesi Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	60
Tablo 3.15. Katılımcıların Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı ile İlgili Kullanım Düzeylerinin İşletmedeki Oda Sayısı Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	60

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Finansal Kiralamanın Avantajları	16
Şekil 2.2. Faiz Swapı	32
Şekil 2.3. Barter Sisteminin İşleyişine Bir Örnek	34
Şekil 2.4. Araştırma Değişkenlerinin ve Hipotezlerinin Şemazitesi	40

GİRİŞ

Turizm sektöründe müşteri tatmininin sağlanmasında pek çok çekicilik yer almaktadır. Bu çekiciliklerden birisi de konaklama işletmeleridir. Konaklama işletmeleri; konaklama ve yiyecek-içecek hizmetleri sunan işletmelerdir.

Konaklama işletmelerinin kurulmasında, geliştirilmesinde yöneticiler; kaynak sağlamak adına çağdaş finansman tekniklerini tercih edebilmektedirler. Çağdaş finansman tekniklerinden bazıları doğrudan sermayeyi arttırma, bazıları da riskten korunma yolu amacıyla işletme yöneticileri tarafından uygulanabilmektedir. Konaklama işletmelerinde uygulanan çağdaş finansman teknikleri; leasing, factoring, forfaiting, swap, opsiyon, forward, futures, barter şeklinde sıralanabilir.

Ülke ekonomisinde istihdamı artırıcı, ödemeler dengesini düzenleyici etkisi olan turizm sektörü içerisinde konaklama işletmeleri büyük önem taşımaktadır. Konaklama işletmelerinin kapasitelerinin artırılmasında ve yeni teknolojilerin sunulmasında yöneticiler çağdaş finansman tekniklerinden yararlanabilmektedirler. Çağdaş finansman tekniklerinin iyi bilinmesi, yöneticilerin bu tekniklerin seçiminde doğru karar verebilmelerine imkân sağlayacak ve işletmelerin kârlılığını artıracaktır.

Çalışmanın temel amacı, Nevşehir’de faaliyet gösteren konaklama işletmeleri yöneticilerinin çağdaş finansman teknikleri ile ilgili bilgi ve kullanım düzeylerini araştırmaktır. Bu çalışma ile konaklama işletmeleri yöneticilerinin çağdaş finansman teknikleri hakkında bilgilendirilmeleri ve yöneticilerin yatırım kararlarında doğru tercihlerde bulunmalarına ve gelecekte yapılacak olan çalışmalara akademik anlamda katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Araştırmada, turizm endüstrisinde yalnızca Kültür ve Turizm Bakanlığı Belgesi’ne sahip konaklama işletmeleri ve bu işletmelerin kaynaklarını sağlamada, nakit akışlarını düzenlemede kullanacakları yöntemlerden yalnızca çağdaş finansman teknikleri ele

alınmıştır. Anket sorularının hazırlanmasında 2010 yılında yapılan “*Turizm İşletmelerinin Finansman Tekniklerini Kullanımı: İzmir İli ve İlçelerinde Bir Uygulama*” isimli çalışmadan faydalanılmıştır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde turizm endüstrisi ve endüstri içerisinde faaliyet gösteren konaklama işletmeleri, ikinci bölümde ise; konaklama işletmelerinde başvurulan çağdaş finansman tekniklerinin neler olduğuna dair teorik ve istatistikî bilgilere yer verilmiştir. Son bölümde ise; Nevşehir’de faaliyet gösteren konaklama işletmelerinin çağdaş finansman tekniklerine dair bilgi ve kullanım düzeylerini ölçen anket çalışması ve bulgularına yer verilmiştir. Çalışmada geçmiş yıllarda yapılan çalışmalarla benzer sonuçlara rastlandığı görülmüştür.

BİRİNCİ BÖLÜM

TURİZM ENDÜSTRİSİ VE KONAKLAMA İŞLETMECİLİĞİ

Turizm endüstrisi, turist olarak tanımlanan insanlara hizmet arz eden pek çok işletme ve örgütten oluşmaktadır. Konaklama ve seyahat işletmeleri ve diğer turistik çekicilikler endüstrinin oluşumunda büyük önem arz etmektedir. Bu tür işletmelerin yanısıra, turizm enformasyon hizmetleri gibi örgütler de hizmetlerin arzında destek sağlayıcı olarak endüstri içerisinde yer almaktadırlar (İçöz ve Kozak, 1998, s. 13).

Tablo 1.1. Turizm Endüstrisi

TURİZM ENDÜSTRİSİ						
Kâr Amacı Gütmeyen Organizasyonlar	Pazarlama Hizmetleri	Konaklama Hizmetleri	Ulaştırma Hizmetleri	Yiyecek- İçecek Hizmetleri	Perakende ve Satış Mağazaları	Çeşitli Etkinlikler
- Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü, - Turizmle ilgili diğer organizasyonlar, - Turizmle ilgili vakıflar, - Kamu enformasyon büroları, - Kamu turistik finansman kuruluşları.	- Tur operatörleri, - Seyahat acentaları.	- Oteller, - Moteller, - Tatil köyler, - Kamplar, - Pansiyonlar, - Hosteller, - Spor ve avcılık tesisleri, - Sağlık turizmi tesisleri.	- Demiryolu, - Denizyolu, - Havayolu, - Karayolu.	- Restoranlar, - Yiyecek ve perakende satış mağazaları, - Barlar, - Kafeteryalar.	- Hediyelik eşya mağazaları, - Alışveriş mağazaları, - Sanatsal ürünlerin satıldığı mağazalar.	- Fuarlar ve sergiler, - Yöresel bayramlar, - Kültür şenlikleri, - Mevsimlik festivaller.

Kaynak: Olalı ve Korzay, 1993, s. 6.

1.1. Turizmin Tanımı

Turizm kavramı, köken itibarıyla latince “tornus” kelimesinden gelmektedir ve bu kelime Türkçe’ye “tur” olarak yerleşmiştir. “Tur” kelimesinin anlamı ise dolaşmak, başlangıç yerine geri dönmektir (Usta, 2014, s. 1). Bu bakış açısıyla turizm; devamlı

olarak yaşanan yer dışında tüketici olarak tatil, dinlenme, eğlence, kültür gibi gereksinmelerin karşılanması amacıyla yapılan seyahat ve geçici konaklama olayı olarak tanımlanabilir (Bahar ve Kozak, 2012, s. 30).

1.2. Turizmin Özellikleri

Turizm sektörünü diğer sektörlerden ayıran kendine has bazı özellikleri bulunmaktadır.

1.2.1. Soyutluk Düzeyinin Somutluk Düzeyinden Baskın Olması

Bazı hizmetler elle tutulur olmadıklarından dolayı “salt soyut” olarak düşünülse de aslında bu tür hizmetleri diğer hizmet türlerinden ayırt edici kılan, soyut bileşenlerinin somut bileşenlerine nazaran daha baskın (dominant) olmalarıdır. Somutluk derecesi baskın hizmetlerin pazara sunulmasında hizmetlerin büyüklüğü, rengi, biçimi etkili olabilirken, soyutluk derecesi baskın hizmetlerin sunumunda hizmetin algılanan imajı ya da deneyimsel faktörler etkili olabilmektedir. Soyutluk düzeyi baskın bir hizmetin bir müşteri ya da kurum tarafından yararlanmalarını sağlayabilecek şekilde sunulabilmesi işletmeler için güç olabilmektedir. Bu tür faaliyetlerde bulunan işletmeler, hizmetlerinin pazara sunumunu kolaylaştıracak bazı somutluk düzeyi baskın olan hizmetleri kullanabilmektedirler. Örneğin; bir seyahat sigorta şirketinin “korunma” ya da “güvenlik” kavramlarını çağrıştırması adına “şemsiye” logosunu seçmesi gibi (Lamb; Hair; Mcdaniel, 2011, p. 184).

1.2.2. Dayanaksızlık (Bozulabilirlik/Depolanamama)

Turistik ürünler, tıpkı meyveler gibi hızlı bir şekilde bozulabilmektedirler. Kısa sürede satılmayan her bir turistik ürün artık bozulmuş olmakta, daha sonrası için saklanamamaktadır. Bu durum turizm işletmesi için telafi edilemeyecek bir maliyet anlamına gelmektedir. Benzer şekilde, satılmayan bir uçak koltuğu da daha sonrası için stoklanamadığından dolayı, uçak şirketinin gelirini olumsuz yönde etkilemektedir (Saha and Gupta, 2013, p. 11-12).

1.2.3. Ayrılmazlık (Eşzamanlılık)

Ayrılmazlık, hizmetin üretiminde hizmet sağlayıcıları ile hizmeti satın alan müşteriler arasında kurulan bağı ifade etmektedir. Bir mobilya üreticisi için, üretim sürecine

müşteriyi dahil etmesi nadir görülebilecek bir durum olmaktadır, turistik ürün sağlayıcıları üretim anında müşterilerle sıkça temas halinde bulunmaktadır. Müşterilerin üretim sürecine dahil edilmesi ve onların memnuniyetlerinin artırılması ya da arttırılmaması açısından üreticilere bir fırsat ya da maliyet olabilmektedir (Hoffman and Bateson, 2010, p. 63).

1.2.4. Heterojenlik

Turizmde hizmet süreci her müşteri için farklı deneyimler sunduğu için hizmetler, heterojenlik özelliğine sahiptir. Örneğin; bir otelin sunduğu hizmet bir müşteri için kaliteli olabilmekteyken, bir diğer müşteri için kalitesiz olabilmektedir. Hizmet kalitesinin her müşteriye göre farklı şekillerde algılanması konaklama hizmetini sağlayanlar için büyük bir belirsizlik olarak görülmektedir. Bir başka örnek vermek gerekirse otel resepsiyonistinin müşteriyi vereceği bilgilerle tatmin edebilmesi, müşterinin onu dinlemek için istekli olmasına, çaba göstermesine bağlı olabilmektedir (Bruhn and Georgi, 2006, p. 15).

1.2.5. Mevsimsellik

Mevsimsellik, tüketici davranış ve kararlarına bağlı olduğu için oldukça karmaşık bir yapı olarak görülmektedir. Bir turizm destinasyonunun talep edilmesi, o yerin mevsimine bağlı olabilmektedir. Örneğin; birçok insan yaz tatillerinde sıcak iklime sahip destinasyonları tercih eder. Tatil zamanlamasının belirlenmesinde ise; dini, kültürel ve sosyal faktörler etkili olabilmektedir. Bu faktörler turist sayısını ve turistik aktiviteleri etkileyebilmektedir. Örneğin, Dünya Kupası'nın düzenlendiği, Mekke-Medine gibi hac ibadetinin yapıldığı, Amerika'daki beyzbol turnuvalarının oynandığı v.s. gibi yerler turistik katılımı etkileyebilmektedir. Destinasyonun mevsimden kaynaklı turist sayısındaki artışlar, işletmeler için kârlılığı artırıp maliyetleri düşürürken, azalmalar, ekolojik ve sosyo-kültürel çevrenin korunması için bir avantaj olarak görülebilir. Ancak, düşük sezonlarda işletme maliyetlerinin artması ve bu yüzden çalışanların ücretinde düşüşler yaşanması ya da çalışanların işten çıkarılması dezavantaj olarak göze çarpmaktadır (Lee; Bergin; Galloway et al. 2008, p. 2-4).

1.2.6. Emek Yoğundur

Turizm endüstrisinde teknolojik enstrümanlar belirli bir düzeyde kullanılsalar da, hizmetin üretiminde ve sunumunda *insan* başlıktır. Bu yüzden endüstri genel yapısı itibariyle insan gücüne dayanmaktadır (Kozak; Kozak; A. Kozak, 2014, s. 40).

1.3. Konaklama İşletmeleri

Devamlı ikamet edilen yer dışına yapılan seyahatlerde turist için en önemli ihtiyaçlardan birisi de konaklamadır. Turistin değişik mekanda geceleme ihtiyacını karşılayan yerler konaklama işletmeleridir. Çekiciliklerin turistler tarafından ziyaret edilebilmesi orada konaklama imkânının bulunup bulunmaması ve mevcut kapasitelerine bağlıdır. Konaklama işletmelerinin geçirdiği değişim, bugün kazandığı özellikler büyük ölçüde turizm olayının etkisi ile gerçekleşmiştir. Konaklama işletmeleri çeşitli kriterlere göre sınıflandırılabilir (Toskay, 1989, s. 228).

Tablo 1.2. Turistlerin İşletme Belgeli Konaklama İşletmelerine Gelişleri, Geceleme Sayıları, Ortalama Kalış Süreleri ve İşletme Doluluk Oranlarının Yıllara Göre Dağılımı (2004-2014 Yılları Arası)

	Tesise Geliş Sayısı	Geceleme Sayısı	Ortalama Kalış Süresi	Doluluk Oranı (%)
2004	20.706.676	68.084.502	3.29	50.07
2005	23.411.002	74.927.084	3.20	52.38
2006	23.466.672	68.143.098	2.90	47.26
2007	26.832.85	78.788.057	2,94	54,65
2008	24.934.002	77.750.742	3,12	51,51
2009	26.526.820	82.916.475	3.13	48.90
2010	29.753.966	98.158.007	3.30	49.17
2011	33.614.187	106.505.481	3.20	51.46
2012	36.183.239	121.154.177	3.35	54.34
2013	38.282.433	122.685.184	3.20	52.60
2014	40.901.438	130.029.917	3.18	51.84

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9857/isletme-belgeli-tesisler.html>

1.3.1. Konaklama İşletmelerinin Sınıflandırılması

Kosgeb, yönetmeliğinde desteklenecek işletmelerin ölçek bakımından sınıflandırılmasını *mikro, küçük* ve *orta büyüklükteki işletmeler* şeklinde yapmıştır. Bu sınıflandırmanın yapımında işletmede çalışanların sayısı baz alınmıştır (Kosgeb, 2005). Konaklama işletmelerinin ölçek bakımından sınıflandırılmasında ise çalışan sayısının yanı sıra, oda sayısı da baz alınmaktadır. Turizm olayının karmaşıklığı ve işletmelerin birbirinden çok önemli farklılıklar göstermesi sınıflandırmadaki güçlüklerin ana kaynağını oluşturmaktadır (Barutçugil 1989, s. 52). *Küçük* (100 ve daha az oda sayısı), *orta* (100 ile 300 oda arası), ve *büyük* (300 ve daha fazla oda sayısı) ölçekli konaklama işletmeleri olarak sınıflandırılmaktadır. Bazı otoritelere göre ise; ölçek bakımından 600 ve daha fazla odaya sahip konaklama işletmeleri *çok büyük ölçekli konaklama işletmeleri* olarak nitelendirilmektedir (Kozak; Kozak; A. Kozak, 2014, s. 51).

Mikro otel işletmeleri, hizmetlerin genel olarak 1-5 kişi tarafından görüldüğü, kapasiteleri ile ancak 2-20 ziyaretçiyi ağırlayabilen işletmelerdir (Olalı ve Korzay, 1993, s. 58).

Küçük ölçekli konaklama işletmeleri kısıtlı yönetim teknikleriyle idare edilebilecek, orta ve büyük ölçekli konaklama işletmelerine göre daha kısıtlı hizmetleri içerisinde barındıran ve kısıtlı sermayelerle kurulabilecek işletmelerdir. Konaklama endüstrisinde orta ve küçük işletmeler arasında özellikleri itibariyle kesin bir ayırım yapılmamakla beraber, 50 ile 100 işçi çalıştıran, 100-300 oda ihtiva eden konaklama işletmeleri orta ölçekli olarak kabul etmek mümkündür (Olalı ve Korzay, 1993, s. 56).

Büyük ölçekli otel işletmeleri ise; 300 ve daha fazla oda sayısına sahip ve genellikle zincir işletmelerdir (Olalı ve Korzay, 1993, s. 48).

Yukarıda bahsi geçen niteliklere ve daha fazlasına ait sınıflama şekillerine Tablo X.X'de yer verilmiştir. Bu çalışmaya konu olan konaklama işletmeleri ise; özellikleri itibariyle *turistik olup, olmadıklarına* göre ayrılmış ve sonraki alt başlıklarda incelenmiştir.

Tablo 1.3. Konaklama İşletmelerinin Sınıflandırılması

Sınıflama Türü	Konaklama İşletmeleri
Konaklama Türüne Göre	<ul style="list-style-type: none"> • Termal hizmet veren konaklama işletmeleri, • Sayfiye (yazlık) konaklama işletmeleri, • Kongre hizmeti veren konaklama işletmeleri, • Şehir merkezinde bulunan konaklama işletmeleri, • Karayolu üzerinde bulunan konaklama işletmeleri (moteller), • Havaalanlarında ve yakınlarında bulunan konaklama işletmeleri, • Oberjler (dağ evleri), • Kayak merkezlerinde bulunan konaklama işletmeleri,
Faaliyet Süresine Göre	<ul style="list-style-type: none"> • Bütün yıl faaliyet gösteren konaklama işletmeleri, • Sezonluk konaklama işletmeleri,
Büyükliklerine Göre	<ul style="list-style-type: none"> • Küçük (100 odadan az), • Orta (100-300 oda arası), • Büyük (300 oda ve üzeri).
Sahiplik Durumuna Göre	<ul style="list-style-type: none"> • Tamamen bağımsız olarak işletilen konaklama işletmeleri, • Bir zincire dahil olan konaklama işletmeleri, • Franchise (imtiyaz) sistemi ile işletilen konaklama işletmeleri, • Yönetim sözleşmesiyle işletilen konaklama işletmeleri,
Uygulanan Fiyata Göre	<ul style="list-style-type: none"> • Alt gelir grubuna hitap eden konaklama işletmeleri, • Orta gelir grubuna hitap eden konaklama işletmeleri, • Üst gelir grubuna hitap eden konaklama işletmeleri,
Hukuki Yapılarına Göre	<ul style="list-style-type: none"> • Belediye belgeli konaklama işletmeleri, • Turizm işletme belgesine sahip konaklama işletmeleri,

Kaynak: Karamustafa; Güllü; Acar vd. 2010, s. 7.

1.3.1.1. Turistik Olmayan Konaklama İşletmeleri

Turizm İşletme belgesi olmayan ve yerel yönetimler tarafından sınıflandırılıp denetlenen konaklama işletmeleridir (Altınışık; Avcıkurt; Batman vd. 2004, s. 90).

1.3.1.2. Turistik Konaklama İşletmeleri

Turistik konaklama işletmeleri genel olarak; oteller, moteller, tatil köyleri, pansiyonlar, kampingler, apart oteller, hosteller, termal turizm tesisleri olarak sıralanmaktadır. Bunların yanı sıra farklı konaklama işletmeleri de literatürde yer almaktadır.

1.3.1.2.1. Oteller

Yalnızca ziyaretçilerin geçici süreyle yatması için değil, aynı zamanda gündelik yaşamda ihtiyaçlarının tamamını karşılayacak şekilde dizayn edilen konaklama işletmelerine otel denir. Oteller özellikleri itibariyle pek çok alanda ziyaretçi ihtiyaçlarını karşılayacak donanımda tasarlanmakta, bu yüzden farklı şekillerde sınıflandırılmaktadırlar (Barutçugil, 1989, s. 53).

Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik' e göre resepsiyon ve lobisi bulunan, dışarı bağlantılı telefon hizmeti sunan, yönetim odasına sahip ve en az on odaya sahip oteller "1 yıldızlı oteller", kat hizmetleri dolabına sahip, odalarda yiyecek içecek hizmetlerinin verildiği ve odalarda saç kurutma makinesi bulunan oteller "2 yıldızlı oteller", iki yıldızlı otellere ek olarak odalarda klima ve televizyon sistemi bulunan, toplam oda sayısının yarısında minibara sahip olan oteller "3 yıldızlı oteller", üç yıldızlı otellere ek olarak odalarda kıymetli eşya kasası bulunan, kuru temizleme ve terzi hizmeti sunan, sağlık hizmeti sunacak şekilde tasarlanan revir ve doktor hizmeti bulunan ve en az yüz kişiye yiyecek içecek hizmeti sunan lokantaya sahip oteller "4 yıldızlı oteller", odalarda çalışma masası, yatak baş ucunda merkezi aydınlatma düğmesi ve priz, boy aynası, odalarda; bornoz, diş temizlik kiti, tek kullanımlık terlik, dikiş kiti, ayakkabı sileceği, cilası, duş köpüğü, makyaj temizleme pamuğu, kutu kağıt mendil, Müşterilerin ineceği veya çıkacağı kat sayısının birden fazla olması halinde müşteri asansörüne sahip ve dört yıldızlı otellerin tüm niteliklerini bünyesinde barındıran oteller "5 yıldızlı oteller" olarak tespit edilmiştir (Resmi Gazete, 2015).

1.3.1.2.2. Moteller

Moteller, karayolu ile seyahat eden ziyaretçilerin kısa süreli konaklamalarına hizmet amacıyla tasarlanmış konaklama işletmeleri olsalar da, ziyaretçilere artık uzun süreli konaklama hizmetleri sunabilecek kapasitede dizayn edilmiş ve genellikle şehir dışında karayolları üzerinde ya da doğal alanlara yakın olan yerlerde kurulan konaklama işletmelerine dönüşmüş olmaktadır (Barutçugil, 1989, s. 53).

1.3.1.2.3. Tatil Köyleri

Doğal güzelliklere veya arkeolojik değerlere sahip alanlarda kurulmuş, en fazla üçer katlı tesislerden oluşan, en az 60 odalı konaklama işletmeleridir. Bu tür konaklama işletmelerinde yerleşimler dağınık olup, turistlerin doğal güzellikleri tahrip etmeden rekreasyon faaliyetlerini uygulayabileceği şekilde tatillerini gerçekleştirmeleri beklenilmektedir (Özdoğan, 2007, s. 43).

1.3.1.2.4. Pansiyonlar

Pansiyonlar, sade hizmet anlayışlı ve genellikle ekonomik açıdan diğer konaklama işletmelerine göre daha ucuz olan, ziyaretçilerine yalnızca konaklama ya da hem konaklama hem de yeme-içme hizmetini sunan küçük aile işletmesi tipindeki konaklama işletmeleridir (Barutçugil, 1989, s. 53).

1.3.1.2.5. Kampingler

Kampingler; şehre yakın olan yerlerde ya da doğal güzelliklerin bulunduğu yerlerde kurulan ve gelen turistlerin kendi imkânlarıyla yeme, içme, dinlenme ve spor gibi aktiviteleri gerçekleştirdikleri konaklama işletmeleridir (Altınışik; Avcıkurt; Batman vd. 2004, s. 90).

1.3.1.2.6. Apart Oteller

Mesken olarak kullanılmaya elverişli bağımsız apartman ya da villa tipinde inşa ve tefriş edilen, müşterinin kendi yeme ve içme ihtiyacını karşılayabilmesi için gerekli teçhizat ile donatılan, konaklama işletmeleridir (http://www.tursab.org.tr/dosya/7247/turizm-tesislerinin-belgelendirilmesine-ve-niteliklerine-iliskin-yonetmelik_7247_5089571.pdf).

1.3.1.2.7. Hosteller

En az on odalı, gençlik turizmine cevap verebilecek, yiyecek-içecek hizmeti veren ya da müşterilerine kendi yemeklerini bizzat hazırlamalarına imkânı veren konaklama işletmeleridir (http://www.tursab.org.tr/dosya/7247/turizm-tesislerinin-belgelendirilmesine-ve-niteliklerine-iliskin-yonetmelik_7247_5089571.pdf).

1.3.1.2.8. Termal Turizm Tesisleri

Termal turizm tesisleri; kaplıca, ılıca, kaynarca veya içmeler gibi isimlerle anılmakta olan, sıcak veya soğuk yeraltı sularının yakınlarında ve insan sağlığına uygun iklim koşullarının hakim olduğu yerlerde kurulan konaklama işletmeleridir (Akat, 2008, s. 87).

1.3.1.2.9. Diğer Konaklama İşletmeleri

Yukarıda sıralanmış konaklama işletmeleri dışında ziyaretçilere hizmet sunan konaklama işletmeleri de mevcuttur. Çiftlik evleri, yatırım belgeli özel konaklama tesisleri, butik oteller, dağ ve yayla evleri vs. bunlardan bazılarıdır.

Tablo 1.4. Yıllara Göre Turizm Belgeli Konaklama Tesisleri Ve Yatak Sayıları (2004-2014)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Yatırım Belgeli Tesisler	1151	1039	869	776	772	754	877	922	960	1056	1117
İşletme Belgeli Tesisler	2357	2412	2475	2514	2566	2625	2647	2783	2870	2982	3131
TOPLAM	3508	3451	3344	3290	3338	3379	3524	3705	3830	4038	4248

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9857/isletme-belgeli-tesisler.html>.

İKİNCİ BÖLÜM

KONAKLAMA İŞLETMELERİNDE BAŞVURULAN ÇAĞDAŞ FİNANSMAN TEKNİKLERİ

Finansman sözcüğü aralarındaki farklılıklarla birlikte; para, sermaye vb. kavramlarla aynı anlamda kullanılabilir. Finansman, işletmelerin ihtiyaç duydukları varlıklara hangi yolla ulaşılması gerektiği hususunda verilen kararlardır (Met, 2015: 83).

Uluslararası sermaye akımlarının önündeki engellerin kalkması ile piyasalarda belirsizlik ve risklerde artış eğilimi görülmüştür. Bu belirsizlik ve risklerin giderilmesi için son yıllarda bireysel ve kurumsal yatırımcılar alternatif finansman tekniklerine yönelmişlerdir. Geçmiş dönemlerde piyasalarda ağırlıklı olarak borçlanma aracı olarak banka kredileri kullanılırken, sermaye piyasalarında yatırım aracı olarak hisse senetleri ön plana çıkmaktaydı. Günümüzde ise, leasing, forward, futures, opsiyonlar vs. alternatif yatırım ve riskten korunma araçları olarak tercih edilmektedir. Her geçen gün yeni yatırım araçlarının ortaya çıktığı sermaye piyasalarındaki bu çeşitlendirme ve artan değişkenlik özelliği beraberinde çeşitli arbitraj imkânlarını da getirmektedir (Hacıoğlu ve Dinçer, 2009, s. 237).

2.1. Leasing Yoluyla Finansman

Finansal kiralama (leasing); bir varlığın, mülkiyetinin satın alınmaksızın ekonomik kullanım hakkının belirli bir dönem içerisinde devralınmasıdır. Devralınma işlemi bir kiralama sözleşmesiyle gerçekleşmektedir. Kiraya veren taraf (lessor), kiracıya (lessee) varlığının kullanım hakkını devredeceğini, kiracının da buna karşılık kiraya verene periyodik ödemeler yapacağını kira sözleşmesinde taahhüt etmektedir (Moyer; McGuigan; Rao et al. 2008, p. 712).

2.1.1. Leasingde Taraflar

Leasing işlemlerinde ekipmanın kullanım hakkını sözleşme ile önceden belirlenen kira ödemeleri karşılığında satın alan **kiracılar**, leasinge konu olan ekipmanın hukuki mülkiyetini üzerinde taşıyan ve bedeli önceden belirlenen kira ödemeleri karşılığında kullanım hakkını kiracılara devreden **kiralayanlar (leasing şirketi)**, kiracı ile kiralayan arasında leasing işlemine konu olan ekipmanın kullanımı ve kira yükümlülüklerinin belirlendiği noter onaylı **sözleşme**, leasing işlemine konu olan ekipmanı satan üretim veya pazarlama şirketi ise **satıcı** rolünde leasing işlemlerinde taraf olmaktadır (Uslu, 2007, s. 130).

2.1.2. Leasing Türleri

Leasing işlemleri, faaliyet kiralaması ve finansal kiralama olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bu iki temel leasing türü dışında dolaylı/dolaysız leasing, brüt/net leasing, tam ödemeli/ödemesiz leasing, kaldıraçlı leasing, yurtiçi/uluslararası leasing gibi türler de uygulanabilmektedir.

2.1.2.1. Faaliyet Kiralaması

Faaliyet kiralaması kısa süreli bir leasing türüdür. Kiracı, söz konusu varlığın kullanımını sözleşme süresinin bitiminden önce feshedebilir. Bu sayede, kiracı varlığı teknolojik açıdan eskimesini beklemeden kiralayan firmaya geri iade etme imkânına sahip olmaktadır. Genellikle taşıtlar, iletişim cihazları, bilgisayarlar v.b. faaliyet kiralamalarında yaygın olarak kullanılmaktadırlar (Parasız ve Yıldırım, 1994, s. 362).

2.1.2.2. Finansal Kiralama

Finansal kiralamada; kiracı varlığı uzun süreli olarak kiralayabilmekte ve sözleşme bitiminde söz konusu varlığı daha önceden belirlenmiş fiyat karşılığında mülkiyet hakkını elde edebilmektedir (Grath, 2008, p. 149).

Finansal kiralama ödemeleri firmanın gelir tablosunda faaliyet giderleri olarak gösterilir. Fakat belirli durumlarda, finansal kiralama sözleşmelerine konu olan ne kiralanan aktifler ne de pasifler firmanın bilançosunda görülmez. Bu nedenle, finansal kiralama genellikle bilanço dışı finansman olarak adlandırılır (Brigham, 1996: 95).

Tablo 2.1. Dünya Finansal Kiralama İşlem Hacmi (İlk 20 Ülke)

Sıralama	Kıta Kodu	Ülke	2014 İşlem Hacmi (Milyar USD)	2013-2014 Değişim Oranı (%)
1	NA	ABD	336,95	6
2	A	Çin	114,85	31,06
3	E	İngiltere	78,16	16,45
4	E	Almanya	68,19	8,36
5	A	Japonya	55,85	-16,96
6	ANT	Avustralya	35,27	0,03
7	E	Fransa	31,86	3,93
8	NA	Kanada	30,89	2,63
9	E	İsveç	18,94	7,07
10	E	İtalya	17,78	11,35
11	E	Rusya	16,42	-12,28
12	E	İsviçre	13,05	15,5
13	E	Polonya	12,23	23,47
14	A	Kore	11,11	14,8
15	A	Tayvan	9,45	15,03
16	E	Türkiye	8,53	50,18
17	E	Danimarka	8,26	5,67
18	E	Norveç	7,61	45,65
19	E	İspanya	7,25	45,66
20	E	Avusturya	6,53	7,02

Kaynak: http://www.fkb.org.tr/Sites/1/upload/files/Islem_Hacmi_Bazinda_Ilk_50_Ulke_2014-1156.pdf

2.1.3. Leasingin Avantaj ve Dezavantajları

Leasing sisteminin kullanımından doğan bazı avantaj ve dezavantajlar söz konusu olabilmektedir.

2.1.3.1. Leasingin Avantajları

Leasing sisteminin kullanıcılarına sağladığı pek çok avantajlar mevcuttur.

2.1.3.1.1. Borçlanma Kolaylığı

Leasing ile diğer uzun vadeli finansman tekniklerine nazaran daha kolay bir şekilde kaynağa erişim imkânı sağlanabilmektedir. Alacaklılar genellikle, borç vermeden önce yatırımcıdan geçmiş yıllara ait işletme kâr sicilini vs. talep edebilmektedirler. Ancak, leasing işlemlerinde kiraya veren, yatırımcının geçmiş yıllarına ait performanslarını bir teminat olarak talep etmeyebilir.

2.1.3.1.2. Ekonomik Olması

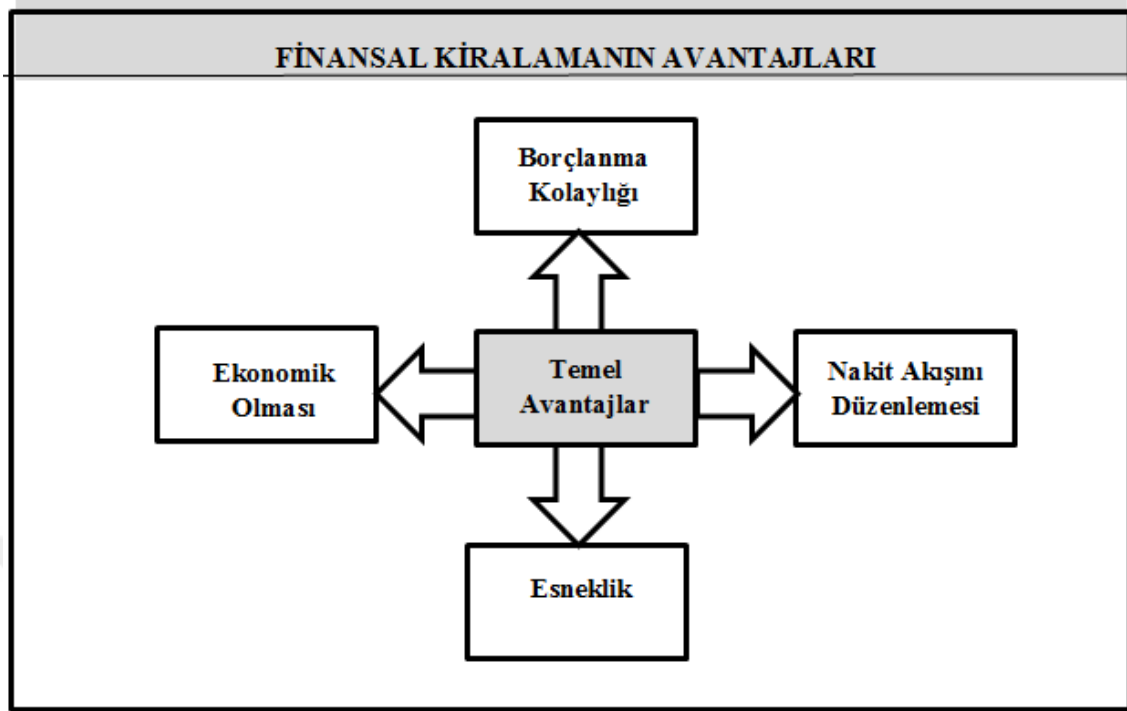
Kiralanan varlık teminat olarak kullanıldığı gibi, standart kiralama sözleşmelerine de başvurulabilir. Kiracıdan, ayrıntılı kredi bilgileri kiraya veren şahıs veya kurum tarafından talep edilmeyebilir. Bu sayede, kiracının yönetsel maliyetleri en aza indirgenebilir (Atrill, 2012, p. 241).

2.1.3.1.3. Esneklik

Leasing sayesinde, teknolojik gelişmelere göre kiracı, kiraladığı varlığı kullanmaktan vazgeçebilmektedir. Böylece, varlığın eskimesi riskinden kaçınan yatırımcı, yeni teknolojiye sahip varlıkları kiralayabilmektedir (Atrill, 2012, p. 241).

2.1.3.1.4. Nakit Akışını Düzenlemesi

Leasing kullanımı sayesinde yatırımcı, ihtiyaç duyduğu varlığı satın almadan kiralayabilmekte ve böylece, işletmeden büyük miktarlarda nakit çıkışını önleyebilmektedir (Atrill, 2012, p. 241).

Şekil 2.1. Finansal Kiralamanın Avantajları

Kaynak: Atrill, 2012, p. 241s.

2.1.3.2. Leasingin Dezavantajları

Literatür incelendiğinde leasing sisteminin kullanımından kaynaklanabilecek bazı dezavantajlar görülmektedir.

2.1.3.2.1. Kullanımdaki Sınırlamalar

Kiralanan varlığın değiştirilmesi, bakımı ve onarımı için kiracı tarafından kiraya veren şahsın ya da şirketin iznine başvurulması gerekebilmektedir. Bu durum kiracının söz konusu varlık üzerinde tam olarak kontrol sağlayamamasına neden olmaktadır (<http://www.ekodialog.com>).

2.1.3.2.2. Hurda Değer

Kiralanan varlığın, kira sözleşmesi bitimiyle kiracıya devredilmemesi durumunda, kiracı söz konusu varlığın hurda değeriden yararlanamamış olmaktadır. Bunun yanı sıra, bazı durumlarda kiracının uzun vadelerle ödediği kira bedeli, varlığın kiralandığı tarihteki satış fiyatından daha pahalı olabilmektedir. Bu durum, finansal kiralamayı

tercih eden bir yatırımcının gelecekteki söz konusu kiralanan varlığın bedelini tahmin etmesini güçleştirmektedir (Contino, 2002, p. 15).

2.1.3.2.3. Kredi Değerliliğinde Düşme

İşletmenin varlıklarını elde etmesinde büyük oranda finansal kiralama yöntemini tercih etmesi, işletme kredi değerliliğini olumsuz etkileyebilmektedir. Çünkü işletmenin kredi kuruluşlarına teminat olarak gösterdiği varlıklarının yetersiz kalma durumu söz konusu olabilmektedir (Ceylan ve Korkmaz, 2013, s. 202).

2.2. Factoring Yoluyla Finansman

Factoring; iktisadi bir varlığın satımından ileri bir tarihte elde edilecek hakların belirli bir komisyon karşılığında factoring şirketlerine bir sözleşmeyle devredilmesidir. Devir işleminin yapılmasındaki amaç; haklarını devreden firmanın kısa süreli nakit ihtiyacını bu yöntemle elde edebilecek olmasıdır (Kondak, 2002, s. 93).

Türk turizminde son yıllarda yeni uygulanma fırsatı bulan factoring yöntemiyle ilgili yasal düzenlemeler kanun niteliği taşımaktadır (Akat, 2008, s. 151).

Tablo 2.2. Factoring Alacaklarının Sektörlere Göre Dağılımı (1000 TL)

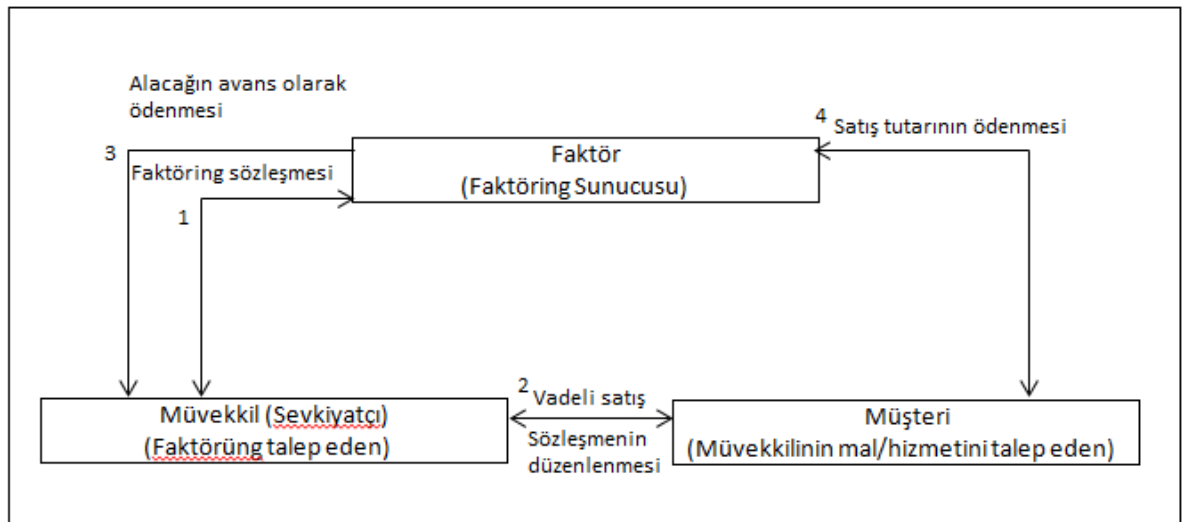
	2010	2011	2012	2013
Tarım, Hayvancılık, Ormancılık	204.456	340.781	337.215	388.191
Balıkçılık	16.646	4.134	6.968	23.966
Tarım Toplamı	221.102	344.915	344.183	412.157
Enerji Üreten Madenlerin Çıkarılması	1.450.846	85.327	365.976	90.679
Enerji Üretmeyen Madenlerin Çıkarılması	274.618	227.397	56.152	68.629
Gıda, Meşrubat ve Tütün Sanayi	477.344	665.285	750.576	697.702
Tekstil Ve Tekstil Ürünleri Sanayi	1.373.048	1.581.795	1.531.028	1.766.898
Deri ve Deri Ürünleri Sanayi	62.106	70.729	87.870	122.840
Ağaç ve Ağaç Ürünleri Sanayi	173.471	131.231	224.636	131.874
Kağıt Ham. ve Kağıt Ürünleri Basım Sanayi	482.848	332.751	296.010	347.539
Nükleer Yakıt, Petrol Ür. Kömür Ürünleri Sanayi	1.762.497	975.584	3.023.382	2.828.230
Kimya Ürünleri Sanayi	336.735	453.882	388.630	479.939
Kauçuk ve Plastik Ürünleri Sanayi	249.418	375.640	297.023	313.830
Diğer Metal Dışı Madenler Sanayi	444.946	450.531	462.559	580.804
Metal Ana Sanayi ve İşlenmiş Madde Üretimi	945.811	1.237.195	1.142.122	1.302.181
Makine ve Teçhizat Sanayi	976.940	1.108.525	1.172.202	1.084.812
Elektrikli ve Optik Aletler Sanayi	449.171	254.808	433.787	529.349
Ulaşım Araçları Sanayi	895.277	1.302.630	1.417.242	1.156.265
Başka Yerlerde Sınıflandırılmamış İmalat Sanayi	359.279	1.398.475	299.505	370.942
Elektrikli Gaz ve Su Kaynakları	612.938	462.729	206.053	257.411
İmalat Sanayi Toplam	11.327.293	11.114.514	12.154.753	12.129.924
İnşaat	1.314.706	1.350.052	1.757.654	2.016.554
Toptan ve Perakende Tic. Mot. Ar. Servis Hiz.	984.877	1.778.088	2.474.547	3.694.235
Otel ve Restoranlar (Turizm)	174.679	234.992	186.548	138.777
Taşımacılık, Depolama Ve Haberleşme	428.303	521.326	576.663	922.692
Finansal Aracılık	299.662	318.067	480.268	681.439
A) Parasal Kurumlar	260.024	309.391	463.954	652.928
B) Diğer Finansal Araçlar	39.638	8.676	16.314	28.511
Emlak Komisyon, Kiralama ve İşletmecilik Faaliyetleri	108.695	349.948	310.041	548.278
Savunma ve Kamu Yön. Zorunlu Sos. Güv. Kurumları	1.860	1.065	3.260	2.992
Eğitim	21.696	9.184	6.551	9.277
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	102.673	180.907	148.688	176.340
Diğer Toplumsal Sosyal ve Kişisel Hizmetler	349.414	644.018	670.567	843.723
İşçi Çalıştıran Özel Kişiler	11.948	8.848	6.426	3.679
Uluslararası Örgüt ve Kuruluşlar	534	1.053	205	633
Diğer	51.792	186.083	107.335	244.854
Hizmet Toplamı	3.799.047	5.397.548	6.621.418	9.038.619
Genel Toplam	15.399.234	17.043.060	19.227.689	21.825.554

Kaynak: FKB, 2014, s. 13.

Factoring sözleşmesi ile factoring şirketi, haklarını devreden firmanın gerçekleştirme zorunda olduğu işlevleri kendisi gerçekleştirebilmektedir. Bu işlevler;

- Her türlü muhasebe kaydının tutulması,
- Alacakların vadesinde tahsil edilmesi,
- Alacakların tahsilinde yaşanabilecek sorunlarda zararın karşılanması,
- Piyasa araştırması yapma,
- Müşterilerin mali durumları hakkında bilgi edinme şeklinde sıralanabilir (Poyraz, 2008, s. 377).

Tablo 2.3. Factoringin İşleyişi

Kaynak: Berk, 1995, s. 165.

2.2.1. Factoring Türleri

Factoring tekniğinin çeşitlendirilmesindeki amaç, kullanıcıların farklı ihtiyaçlarını giderebilmektir.

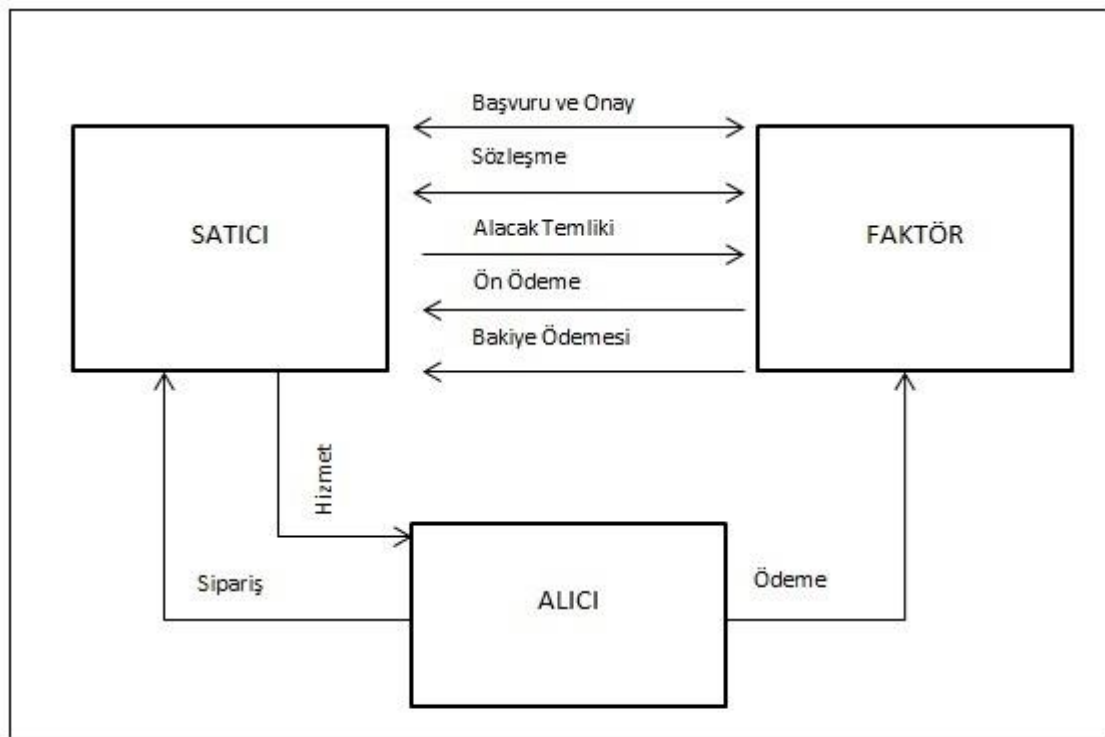
2.2.1.1. Yapıldığı Yere Göre Factoring

Yapıldığı yere göre factoring tekniği yurtiçi ve uluslararası olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

2.2.1.1.1. Yurtiçi Factoring

Alıcının, satıcının ve aracı factoring şirketinin aynı ülkede işlem yapmalarına yurtiçi factoring denir. Bu factoring çeşidinde, factoring şirketi, satıcı işletme ve alıcı işletme olmak üzere üç taraf vardır (Kondak, 2002, s. 109).

Tablo 2.4. Yurtiçi Factoring İşleyişi

Kaynak: Uslu, 2007, s. 120.

2.2.1.1.2. Uluslararası Factoring

Uluslararası factoringde yurtiçi factoringin aksine alıcı, satıcı ve aracı olan factoring şirketi farklı ülkelerde faaliyet göstermektedirler. Factoring şirketi için yurtiçi factoring ile uluslararası factoring şirketi arasında farklılık vardır. Uluslararası factoringde, factoring şirketi, farklı ülkelerde bulunan alacaklarının tahsil edilmesinde yabancı ülkedeki muhabir factoring şirketi ile iletişime geçmek durumundadır (Kondak, 2002, s. 111-112).

2.2.1.2. Rücu Edilebilmesine Göre Factoring

Factoringde alacakların factoring şirketine devredilme ya da devredilmeme durumuna göre iki farklı türe ayrılmaktadır.

2.2.1.2.1. Rücu Edilemez Factoring

Rücu edilemez factoringde satıcı işletme, herhangi bir mal/hizmet satışı yaptığında ortaya çıkan alacaklarını factore satmaktadır. İşletme, fatura üzerine bir kayıt düşerek, alacakların factoring şirketine devredildiğini belirtmektedir (Ceylan ve Korkmaz, 2010, s. 11-12).

2.2.1.2.2. Rücu Edilebilir Factoring

Rücu edilebilir factoringin, rücu edilemez factoringden farkı, factorün borcun ödenmemesi halinde satıcıya rücu etme hakkının olmasıdır (Ceylan ve Korkmaz, 2010, s. 13).

2.2.1.3. Bildirim Esasına Göre Factoring

Bildirim esasına göre factoring uygulamaları alıcıya ödemenin bildirilip, bildirilmemesi durumuna göre değişebilmektedir.

2.2.1.3.1. Bildirimli Factoring

Alıcıya ödeme bildiriminin yapıldığı factoring uygulamasına bildirimli factoring adı verilmektedir.

2.2.1.3.2. Bildirimsiz Factoring

Bildirimsiz factoring, alıcıya ödeme bildiriminin yapılmadığı factoring uygulamasıdır. Bu uygulamada satıcı, vadeli satışını nakite çevirmekte, alıcı riskini factore devretmekte ancak vade tarihinde tahsilat takibini kendisi yapmaktadır (Akkuş, 2008, s. 187-188).

2.2.2. Factoringin Avantajları ve Dezavantajları

Factoring tekniğinin kullancılara sağladığı avantajların yanı sıra, çeşitli dezavantajlar sunduğu da görülmektedir.

2.2.2.1. Factoringin Avantajları

Factoring tekniğinin alıcı, satıcı ve aracı şirket açısından faydalarını şu şekilde sıralayabiliriz: (Kondak, 2002, s. 100-101).

- İşletmeler factoring şirketinin verdiği ön ödeme ile üretimlerinde kullandıkları maddeleri peşin satın alarak, indirimlerden yararlanabilmektedirler.
- Satıcı, alıcılarına vade imkânı tanıyabileceğinden, rekabet gücünü artırma imkânı bulabilir.
- Müşteriler, factoring şirketinin bilgi potansiyelinden yararlanır.
- Müşterilerin dil sorunu, müşterinin bulunduğu muhabir factoring şirketi ile bağlantıya girmesi ile çözülür.
- Muhabir factoring şirketi, ithalatçının kredi değerliliğini sürekli denetim altında tutar.
- Factoring şirketi, müşterileri (satıcı) ile uzun vadeli ilişki içindedir. Factoring şirketlerinin müşterilerinden daha az formalite istemesi, daha esnek koşullar sunması, factoring şirketlerinin tercih edilmesini mümkün kılabilir.
- Factoring şirketlerinin sunduğu hizmetler birçok işletmenin kendileri ile iş yapmasına neden olur ve factoring şirketinin faaliyet kârı artar.

2.2.2.2. Factoringin Dezavantajları

Komisyon maliyeti, factoringin hizmet fonksiyonlarından olan, alacakların garanti edilmesi fonksiyonları karşılığında, satıcıdan alınan masraftır. Genellikle bu masraf oranı %0.5 ile %2.5 arasında değişebilmektedir (Uslu, 2007, s. 125). Factorlar genelde, ticari bankaların verdikleri hizmetleri tamamlayıcı roledirler. Kredi düzenlemeleri için bankalara bağımlı olup, banka alacakları satın alındığında ödenmeme riskini firmaya yansıtırlar. Factoring işleminde risk factordedir (Apak, 1993, s. 31).

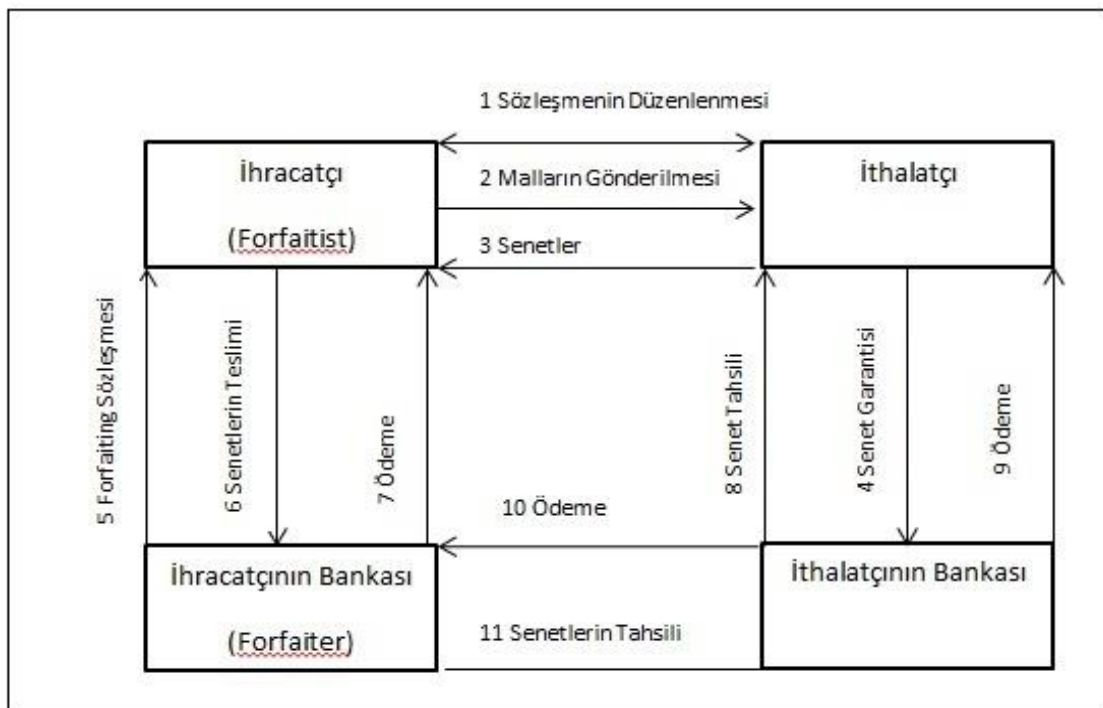
2.3. Forfaiting Yoluyla Finansman

Forfaiting; bir iktisadi varlığın ihraç edilmesinden doğacak ileri tarihli alacak haklarının bir şirket ve ya şahsa devredilmesidir. Bu işlemin yapılmasındaki amaç; ihracatçının kısa süreli nakit ihtiyacını karşılayabilmesidir (Akgüç, 1989, s. 539).

Forfaiting işleminde yurt dışından ithal edilmek istenen bir yatırım malının bedeli, söz konusu malın ekonomik ömrüne yayılarak taksitlerle ödenmektedir. Bu çerçevede

ithalatçı ve ihracatçı firmalar arasında bir ticari anlaşma yapılarak fiyat ve ödeme planı saptanmaktadır. Bunun ardından ithalatçı firma malları teslim almakta, bunun karşılığında banka garantisi de sağlandıktan sonra borç senetlerini bankası aracılığıyla ihracatçıya iletmektedir. Daha sonraki aşamada, ihracatçı alacaklarını hemen nakde dönüştürmek amacıyla bir forfaiting şirketi ile belirli bir iskonto haddi üzerinden anlaşmaya varmaktadır. İthalatçıdan alınan alacak senetleri, ihracatçıya ödenmektedir. Daha sonra ihracatçının bu alışveriş ve işlemle ilgili tüm sorumlulukları sona ermektedir (Doğukanlı, 2008, s. 308-309).

Tablo 2.5. Forfaiting İşleyişi

Kaynak: Berk, 1995, s. 172.

2.3.1. Forfaiting'in Avantajları ve Dezavantajları

Forfaiting tekniğinin kullanımının ihracatçılara ve ithalatçılara bazı avantajlar sağladığı görülmektedir.

2.3.1.1. Forfaiting'in İhracatçıya Sağladığı Faydalar

Forfaiting'in ihracatçıya sağladığı faydalar şunlardır (Yiğit, 1999, s. 151):

- İhracatçıyı orta vadeli finansmandan kurtarması,

- Kur riskine karşı koruması,
- İthalatçı hakkında bilgi toplanma uğraşından ihracatçıyı kurtarmasıdır.

2.3.1.2. Forfaiting'in İthalatçıya Sağladığı Faydalar

Forfaiting'in ithalatçı açısından yararlar ise şunlardır (Aydın; Başar; Coşkun, 2011, s. 163):

- Alternatif bir finansman kaynağını elde etmesi,
- Vade sonuna kadar sabit faiz oranı uygulanması,
- İşlemlerin hızlı bir yöntemle sonuçlanabilmesi,
- İthal edilen ürünün firma bilançosunda yer alması ve bu yüzden ithalatçı firmanın yatırım indirimlerinden yararlanma imkânına sahip olabilmesidir

Uluslararası ticarete, alacak hakkını satın alan forfaiter üç işlev görmektedir (Apak, 1993, s. 32):

- Dış alımcının kredi değerliliğini saptama,
- Finansman sağlama,
- Tahsil edilememe riskini üstlenmektedir.

2.3.2. Forfaiting ile Factoring Arasındaki Farklar

Forfaiting ile Factoring arasındaki en önemli fark, vadeyle ilgilidir. Factoring, genellikle 1-6 ay vadeli alacaklar için, forfaiting ise, 6 aydan daha uzun vadeli alacaklar için tercih edilmektedir. Bunun yanı sıra, forfaiting genellikle uluslararası işlemlerde uygulanmaktadır (Ceylan ve Korkmaz, 2010, s. 43).

2.4. Opsiyon Yoluyla Finansman

Opsiyon; bir varlığın alıcıya önceden belirlenmiş koşullar çerçevesinde alım ve satım haklarının bir bedel karşılığında devredilmesidir (<http://www.tcmb.gov.tr>).

Kurumsal yatırımcılar tarafından her geçen gün daha fazla kullanılan tezgahüstü opsiyon piyasaları tüm dünyada gittikçe büyümektedir. Tezgahüstü piyasalar, ne halkın ne de piyasadaki rakip firmalar dahil, diğer yatırımcıların, işlemlerin tamamlandığını bilmelerine gerek olmadığı özel piyasalardır. Tezgahüstü piyasalar hukuki olarak düzenlenmemiştir. Kuralları, ticari sağduyuya dayalı dürüstlük ve saygı çerçevesinde şekillenmektedir. Organize opsiyon piyasaları ise; tezgahüstü piyasalarda eksik olan alım-satım mekanını, hukuki altyapıyı, kuralları, sözleşmelerin standardizasyonunu ve likitideyi tesis etmek amacıyla ortaya çıkmış, opsiyon piyasası türüdür (Yılmaz, 1998, s. 10-12)

2.4.1. Opsiyon Tarafları

Opsiyon kontratlarında iki taraf mevcuttur. İlki opsiyonu elinden çıkaran taraftır. Bu kişi, belirli bir finansal varlığı, genellikle pay senedini, belirli koşullarda gelecekte, satma veya satın alma taahhüdüne girmektedir. İkinci taraf ise; opsiyonu satın alandır. Bu kişi, belirli bedel karşılığı satın aldığı opsiyon belgesi ile, belgede belirtilmiş koşullarla pay senedi satın alma veya satma hakkına sahip olmaktadır (Sarıkamış, 2000, s. 51).

2.4.2. Opsiyon Türleri

Opsiyonlar başlıca; *alım opsiyonu (call option)* ve *satış opsiyonu (put option)* olmak üzere iki türe ayrılmaktadır (Canbaş ve Doğukanlı, 2007, s. 131).

2.4.2.1. Satın Alma Opsiyonu ve Satma Opsiyonu

Alım opsiyonu (call option); bir varlığın alıcıya daha önceden sözleşmeyle belirlenmiş fiyatı üzerinden alım hakkını, satış opsiyonu (put option) ise; söz konusu varlığın sözleşmede belirlenmiş fiyatı üzerinden satış hakkını vermektedir (Levi, 2010, p. 82).

Alım opsiyonunda, opsiyon sahibi, vade bitiminde opsiyonu kullanmak isteyebilir. Bu durumda, karşı taraftan ödediği primin iadesini isteyemez. Yani, opsiyon satın alan yatırımcı, prim ödemek suretiyle, yatırıma baştan belli bir kayıpla başlar. Opsiyon sahibinin kaybı, ödediği prim kadardır. Kazancı ise, teorik olarak sınırsızdır (Ceylan ve Korkmaz, 2012, s. 386).

Satma opsiyonu satın alan kişi, piyasada ilgili varlığın fiyatının düşeceğini tahmin etmektedir. Satma opsiyonlarında, satın alma opsiyonlarının aksine, işlem fiyatı genellikle söz konusu varlığın piyasa fiyatının altında belirlenir. Örneğin, piyasa fiyatı 9 TL olan Beko hisse senetleri için, 8 TL işlem fiyatı belirlendiği ve primin 0,40 TL olduğu varsayılırsa, bu işlemde alıcı hisse senetlerinin fiyatının 8 TL'nin altına düşeceğini, satıcı ise, düşmeyeceğini tahmin etmektedir. Eğer, fiyat opsiyon vadesi içerisinde veya sonunda, 8 TL'nin üzerinde olması durumunda, satma opsiyonu işleme konulmaz. Çünkü bu durum para dışında (out of the money) olarak ifade edilir. Bu durumda, vade bitiminde opsiyon sözleşmesi değersiz hale gelir (Ceylan ve Korkmaz, 2012, s. 389).

2.4.2.2. Borsa ve Banka Opsiyonları

Borsa opsiyonları, opsiyon işlemlerini bir prosedüre bağlayarak, alım satımlarını gerçekleştirecek şekilde organize edilmiş borsalarda işlem gören bir opsiyon türüdür. Bu şekilde organize edilmiş olup, düzenli bir şekilde işlem görülmesi borsa opsiyonların üstünlüğü olarak kabul edilebilmektedir. Borsa opsiyonlarının olumsuz yönü, standartlaştırma ve bununla ilgili olarak sözleşmelerin süre ve tutar açısından sınırlandırılması olarak gösterilebilir (Ceylan ve Korkmaz, 2010, s. 323).

Banka opsiyonları, borsa dışında alınıp satılan opsiyonlardır. Opsiyonlar organize olmuş ya da olmamış (tezgah üstü/ O.T.C.) piyasalarda işlem görmekte olup banka opsiyonları tezgah üstü opsiyonlardan biridir (Ceylan ve Korkmaz, 2010, s. 327).

2.4.2.3. Vadelerine Göre Opsiyon Türleri

Amerikan tipi opsiyonlarda vade bitimi beklenilmeden opsiyon kullanılabilirken, Avrupa tipi opsiyonlarda vadenin bitiminde kullanılır (Ceylan ve Korkmaz, 2010, s. 329).

2.4.3. Opsiyon ile Futures Arasındaki Farklılıklar

Futures ve opsiyon kontratları arasında iki farklı durum mevcuttur. Birincisi, futures kontratında yatırımcı sabit bir meblağı borsadaki kredi hesabına zorunlu peşin ödeme oranı olarak yatırmak zorundadır. Ancak opsiyonda bu işleme gerek yoktur. İkincisi,

futures kontratlarında, günlük el değiştiren paraya ihtiyaç duyulurken opsiyonda paraya sadece uygulama zamanında gereksinim duyulmaktadır (Mishkin, 2007: 356).

2.5. Forward Yoluyla Finansman

Forward; bir iktisadi varlığın ileri bir tarihteki maliyetinin bugünden belirlenebildiği bir sözleşme türüdür. Forward işleminin bir diğer adı da “*vadeli döviz işlemleridir.*” Forward işlemleri bankalarda döviz pozisyonu yönetiminin yanısıra, ticari talepleri karşılamak için yapılabilmektedir (Berk, 1995: 432). Bu işlemlerde kâr veya zararı vade gününde sözleşme konusu olan varlığın piyasa değerü ile sözleşmedeki değerü arasındaki fark belirler (Sevilengöl, 1997, s. 286).

2.5.1. Forward Sözleşmelerinin Özellikleri

Forward sözleşmeleri, bankalarla müşterileri arasında yapılabileceği gibi, bankalararası da yapılabilir. Uygulamada genellikle bir, üç, altı aylık standart süreler için yapılmaktadır. Bir günden birkaç yıla kadar da olabilir. Vadeli işlem sözleşmeleri, örgütlü piyasalarda, örneğin döviz piyasasında yapılabilmekle beraber, belirli bir piyasaya bağlı olmaksızın, alıcı ile satıcı arasında serbestçe belirlenen şartlara göre şekillenen sözleşmelerdir. Taraflar arasında belirlenen yer ve zamanda belirlenen miktarda mal veya para kesin olarak el değerştirir. Vadeli işlem piyasalarında, dış alım-satım yapan tacirler, spekülätörler ve arbitrajcılar işlem yapar (Kocaman, 2004, s. 124).

2.5.2. Forward İşlemlerinin Tarafları

Forward işlemlerinin taraflarını, genellikle; tacirler, riskten korunmak isteyenler, arbitraj yapanlar ve spekülätif faaliyetlerde bulunanlar oluşturmaktadır (Civan, 2004, s. 324).

2.5.2.1. Arbitraj Yapanlar

Forward işlemlerine taraf olan arbitrajcılar, mali piyasalarda söz konusu olan fiyat dalgalanmalarından ve faiz oranı dengesizliklerinden yararlanarak risksiz kazanç sağlamayı amaç edinen kişi ve kurumlardan olmaktadır. Bunlar vadeli işlem sözleşmeleri yaparak doğacak riskleri ortadan kaldırmaktadırlar (Civan, 2004, s. 324).

2.5.2.2. Tacirler

Forward sözleşmesine taraf olan tacirler de, dış ticarete ilişkin olarak söz konusu olabilecek risklerden korunabilmek, bu riskleri asgari düzeye indirebilmek için vadeli işlem sözleşmeleri yapabilmektedirler (Civan, 2004, s. 324).

2.5.2.3. Spekülatörler

Spekülatörlerde, vadeli işlem piyasalarında tarafların maruz kalabilecekleri faiz oranı, döviz kuru, fiyat dalgalanmaları vb. gibi faktörlerden kaynaklanan riskleri üstlenerek kazanç sağlamaya çalışmakta olup, bu şekilde forward sözleşmelerinin tarafını oluşturabilmektedirler (Civan, 2004, s. 325).

2.5.2.4. Riskten Korunmak İsteyenler

Faiz oranı, döviz kuru, fiyat dalgalanmaları vb. gibi faktörlerden kaynaklanan risklerden korunmak isteyenler, söz konusu riskleri nedeni ile oluşabilecek potansiyel kayıpları ortadan kaldırmak veya en az düzeye indirebilmek için vadeli, işlem sözleşmelerine taraf olabilmektedirler (Civan, 2004, s. 325).

2.5.3. Forward Sözleşmelerinin Avantajları ve Dezavantajları

Literatüre bakıldığında forward işleminin kullanıcılarına bazı durumlarda avantajlar ya da dezavantajlar teşkil ettiği görülmektedir.

2.5.3.1. Forward Sözleşmelerinin Avantajları

Forwardın (vadeli işlem piyasalarının) iki fonksiyonundan birincisi; gelecekteki kur riskini ortadan kaldırmak, ikincisi ise; spekülatörlerin gelecekteki spot kurların vadeli kurlardan farklı olacağını tahmin ederek, vadeli işlem piyasalarında taraf olabilmeleridir.

Örneğin, taraflardan biri diğerine 1 yıl vadeli piyasadan EUR/USD=1.75 üzerinden USD satmış, 1 yıl sonundaki spot kur ise EUR/USD=1.70 olmuşsa kazançlı bir işlem gerçekleşmiş olacak, karşı taraf ise, EUR/USD=1.70'den USD alabilmek fırsatını kaçırmış, pahalı kurdan işlem yapmış olacaktır. Öte yandan vadeli işlemler, taraflardan

birinin sorumluluğunu yerine getirmemesi ihtimalinden kaynaklanan bir kredi riski taşımaktadır.

Forwardın risk yönetimi açısından önemli avantajları arasında piyasalarda tam bir belirlilik sağlanması, istenen vadeler için yapılabilmesi ve vadeli kurların, faiz oranı farklılıklarından faydalanarak güvenilir bir biçimde hesaplanabilmesi şeklinde sıralanabilir (Bolak, 1998, s. 83).

2.5.3.2. Forward Sözleşmelerinin Dezavantajları

Forward sözleşmesindeki taraflardan yalnızca biri yukarıda bahsedilen işlemde kazanç sağlayabilmektedir. Örneğin; taraflardan biri döviz satışından kâr elde ederken diğeri; düşük kurdan döviz alma fırsatını kaçırmak, pahalı kurdan işlem yapmış olabilmektedir.

Ayrıca forward işlemleri, taraflardan birinin sorumluluğunu yerine getirmemesi ihtimalinden kaynaklanan bir kredi riski içermektedir (Bolak, 2004, s. 110). Forward sözleşmesinin gerçekleşmeme riski tarafların finansal dürüstlüklerine ve sözleşme yükümlülüklerini yerine getirip, getirmemelerine bağlıdır (Mishkin, 2007: 343).

2.6. Futures Yoluyla Finansman

Futures; tarafları belirlenen ileri bir tarihte, üzerinde anlaşılan fiyattan, standartlaştırılmış miktar ve kalitedeki bir malı veya kıymeti alma veya satma yükümlülüğüne sokan sözleşme türüdür (Karatepe, 2000, s. 11). Bu sözleşme türü standart olması nedeniyle forward sözleşmelerinden ayrılmaktadır.

Futures piyasaları forward sözleşmelerinde gittikçe artan borcun zamanında ödenmeme riskine karşı forward piyasalarından farklı şekilde örgütlenmişlerdir. Futures piyasalarında alıcı ve satıcı sözleşmeyi takas odası birliği (clearing house associated) ile yaparlar. Bunun sebebi, futures sözleşmesinde alıcının, satıcının dürüstlüğünden kaygılanmasını engellemektir. Bundan dolayı, takas odasının finansal sürekliliği yerine getirdiği sürece tarafların geri ödenmeme endişesini taşımalarına gerek kalmamaktadır (Mishkin, 2007: 349).

Future işlemlerinde takas odasınca değerlendirmede ‘mark to market’ yöntemi kullanılır. Yani sözleşmeler günlük borsa kapanış fiyatlarına göre değerlendirilir. Takas

odası, future sözleşmesi alan ve satanların bu sözleşmelerin günlük fiyat değişikliklerinden meydana gelen kâr ya da zararlarını tarafların takas odasına yatırdıkları başlangıç marjına ilave eder. Her ne kadar futures sözleşmeleri vade sonunda sözleşmede belirtilen varlığın teslimini ya da teslim alınmasını zorunlu kılsa da bir futures sözleşmesinin sona ermesi için vade sonuna kadar beklenilmez. Bunun için alım sözleşmesi yapılarak orijinal sözleşme pozisyonu kapatılır. Sözleşmenin kapatılması sonucunda takas odası, yatırılmış olan depozito tutarını, sözleşmenin günlük değerlendirmelerden etkilenmiş haliyle ve hatta bir miktar faizi ile birlikte taraflara iade eder (Tenker, 1999, s. 351-352).

2.6.1. Futures Sözleşmelerinin Çeşitleri

Futures sözleşmeleri, mal ve finansal futures sözleşmeleri olmak üzere iki temel kategoriye ayrılabilir.

2.6.1.1. Mal Futures Sözleşmeleri

Mal futures sözleşmeleri önceleri, fiziki mallar olarak bilinen, büyük hacimli mallara dayanmaktaydı. Fakat son zamanlarda risk yönetimine ilişkin yöntemlere olan talep nedeniyle, fiziki olmayan sözleşmelerin alım-satımıyla gündeme gelmiştir (Levinson, 2014: 267).

2.6.1.2. Finansal Futures Sözleşmeleri

Finansal futures sözleşmeleri ilk olarak 1972 yılında alınıp satılmaya başlamıştır. Başlangıçta talep konusunda sıkıntı yaşanırken, 1970'li yıllarda sabit döviz kurlarının terk edilmesi ve daha sonra faiz oranlarının serbestleşmesinin sonucu olarak işlevsel hale gelmiştir (Levinson, 2014: 267).

2.6.2. Futures ile Forward Sözleşmeleri Arasındaki Farklılıklar

Uygulama alanlarına göre, forward ile futures teknikleri arasında bazı farklılıkların olduğu görülmektedir. Bu farklılıklara **Tablo 2.6.**'da değinilmiştir.

Tablo 2.6. Vadeli İşlemler Arasındaki Farklılıklar

TEMEL FARKLAR	
FORWARD	FUTURES
Dağınık Borsa	Merkezi Borsa
İsteğe Bağlı Sözleşme	Standart Sözleşme
Karşı Taraf Riski	Takas Odaları ile Risk Transferi
Düşük Likidite	Yüksek Likidite
Nakit Ödeme	Piyasaya Bağlı Denkleşme
Teslim Şartı	Sözleşmedeki Bedel Ödenir.
Stok Bulundurma Maliyeti	Stok Bulundurma Maliyeti Yoktur.

Kaynak: Hacıoğlu ve Dinçer, 2009, s. 259s.

2.7. Swap Yoluyla Finansman

TCMB (2015)'e göre “*swap; iki tarafın elinde bulundurduğu nakit akışının takas edilmesidir*”. Değişime konu olan ödemeler faiz, anapara veya hem anapara hem de faiz olabilir. İki taraf, koşulları önceden belirleyerek, söz konusu değişime konu olan faiz veya anapara ödemelerinin takas işlemini swap yoluyla gerçekleştirebilmektedir (Kaya, 2013, s. 392).

2.7.1. Swapın İşleyişi

Swaptaki amaç; faiz oranları ve döviz kurlarında meydana gelen dalgalanmalardan doğan veya doğması muhtemel riskleri engellemektir. Firmaların sabit faizli borçlarını değişken faizli borçla takas edebilmesi ve bu şartların taraflarca belirlenebilmesi birçok swap türünü ortaya çıkarmıştır (Okka, 2006, s. 469).

2.7.2. Swap İşleminin Tarafları

Swap işleminin tarafları; fon kullanıcıları ile aracılarıdır. Fon kullanıcıları olarak bankalar, sigorta şirketleri, devlet kuruluşları sıralanabilmektedir. Fon kullanıcılarının swap piyasalarına katılım amaçları, düşük maliyetli finansman sağlamak, yüksek getirili kaynaklar elde etmek, faiz oranı ve döviz kuru risklerine karşı korunmak ve spekülasyon yapmak şeklinde sıralanabilir. Aracılar swap işlemlerinin gerçekleştirilmesi için karşılıklı olarak ihtiyaçları tespit eder ve tarafların bir araya

gelmesini sağlarlar. Swap anlaşmalarında tarafların yükümlülüklerini yerine getirmeleri noktasında garantörlük görevi üstlenmektedirler (Civan, 2004, s. 337).

2.7.3. Swap Türleri

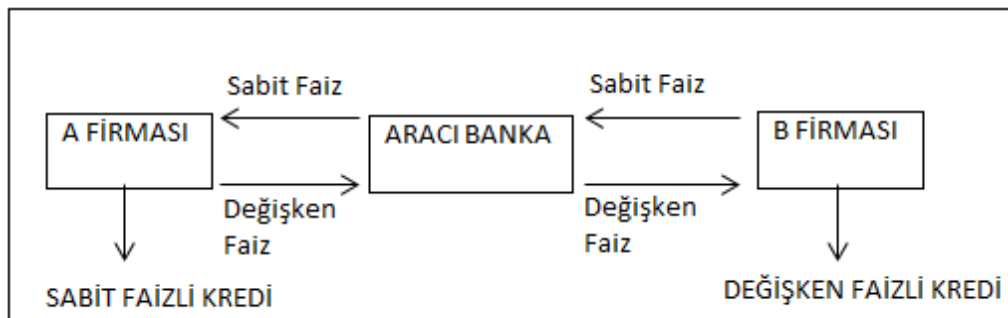
Swap kredi, faiz ve döviz olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

2.7.3.1. Kredi swapları

Para değiş tokuş niteliğindeki işlemlerdir. Geleneksel olarak kredi swapları bankaların kendi aralarında veya merkez bankası ile ticari bankalar arasında yapılmıştır.

2.7.3.2. Faiz Swapları

Faiz swapı; sabit faizli borç almış bir tarafın bu borcun faizlerini, değişken faizli borç temin etmiş başka bir firmanın borcu ile belirli bir süre için değiştirmesidir. Buradaki önemli nokta anaparaların değil, faizlerin değiş-tokuşudur. Kredi değerliliklerinin farklılıklarından dolayı iki firmanın, faiz borcu farklılıklarını değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmektedir (Aksoy, 1998, s. 212). Burada bir ödeme değişken faiz iken, diğeri sabit ya da değişken faiz olabilmektedir (Köylü, 2015, s. 28).

Şekil 2.2. Faiz Swapı

Kaynak: Başoğlu; Ceylan; Parasız, 2009, s. 567s.

2.7.3.3. Döviz Swapları

Bir firmanın belirli bir dövizle bağlı borcunun, diğeri bir firmanın başka bir dövizle bağlı borcu ile değiştirilmesidir. Firmalar, bu yolla diledikleri para ile uzun vadeli kredi sağlamış veya döviz pozisyonlarını denkleştirmiş olurlar (Seyidoğlu, 2001, s. 208).

İlk olarak döviz swap işlemi, 1923 yılında Avusturya Merkez Bankası tarafından Avusturya Şilini'nin, İngiliz Sterlini karşısında spot piyasalarda satılıp, forward piyasasında geri alınması ile yapılmıştır. Ancak, asıl para swapının (currency swap) yaygın olarak kullanılması 1960'lı yıllardan itibaren başlamıştır. Döviz swapı, faiz swapından farklı olarak başlangıçta ve önceden karara bağlanmış bir tarihte anaparaların değişimini de içermektedir.

Swap işleminin yapılıp yapılmayacağına, yani işlemin herhangi bir kazanç elde edilip, edilmeyeceğine karar vermek için; swap işleminin yarattığı faiz gelirin başka olanaklarla elde edilebilecek gelirlerle karşılaştırılması gerekmektedir (Kaya, 2003, s. 33).

2.7.4. Swapların Avantajları ve Dezavantajları

Swapların kullanımından kaynaklanan kullanıcılarına sağladığı bazı avantajları ve engel teşkil eden bazı dezavantajları olduğu görülmektedir.

2.7.4.1. Swapların Avantajları

Swap işleminin avantajlarından en önemlisi, işlemi yapan tarafların maliyetini önemli ölçüde düşürebilmesidir. Bunun nedeni kredi değerliliklerinden dolayı tarafların riskleri farklı düzeylerde olabilmekte ve swap işleminin uygulanmasında bir fırsata çevrilebilmektedir. Swap işleminin bir diğer avantajı ise; farklı ülkelerde swap işlemine giren işletmelerin vergi ve diğer bir takım ekonomik düzenlemelerden kaçabilmelerine olanak sağlayabilmesidir. Ayrıca sabit ya da dalgalı faizle borçlanan yatırımcıların gelecekteki beklentilerine göre swap kullanmaları kaynaklarını etkin kullanmalarına imkân tanımaktadır (Chambers, 2009, p. 141-142).

2.7.4.2. Swapların Dezavantajları

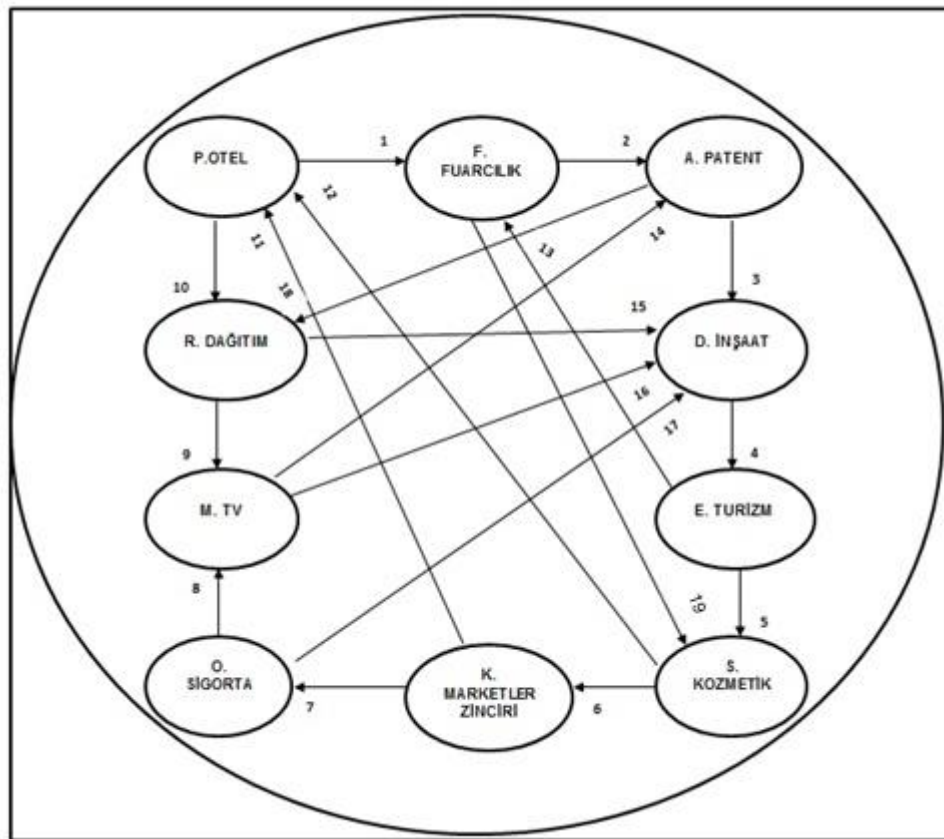
Swap işleminde sabit faiz ödeyen taraf faiz oranlarının yükselmesinden dolayı etkilenmez. Ancak dalgalı faiz ödeyen tarafın faiz oranlardaki artışlardan dolayı olumsuz şekilde etkilenmesi kaçınılmaz hale gelebilmektedir. Bu yüzden faiz oranlarındaki düşme ya da yükselme olasılığı swap işleminin negatif veya pozitif değer almasına sebep olabilmektedir. Bu durum da işletmeler için finansal kârlılığa ya da darboğaza dönüşebilmektedir (Chambers, 2009, p. 145-146).

2.8. Barter Yoluyla Finansman

Barter sistemi; “karşı ticaret işlemlerinde” yaygın olarak kullanılan yöntemlerdendir. Barter sisteminde ödeme, karşılıklı olarak ürünlerin değiş-tokuş yöntemiyle yapılmaktadır. İhracatçı, ürününün satış gelirini döviz olarak değil, ihtiyacı olan başka bir malı alarak elde etmektedir (Ravaş, 2011, p. 227).

Barter’ı takastan ayıran en büyük özellik bu işlemlerin bir barter organizasyonu denetiminde ve birçok firmanın bir araya geldiği bir mal havuzu içinde gerçekleşmesidir. Sistemin çalışmasında esas olan; mal satan bir firmanın sattığı malın karşılığını mal sattığı firmadan değil, diğer bir firmadan ihtiyacı olan başka bir malı alarak cari hesabını dengelemesidir (<http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/hgdmakale/2008-1/3.pdf>).

2.8.1. Barter Sisteminin İşleyişi

Şekil 2.3. Barter Sisteminin İşleyişine Bir Örnek

Kaynak: Uyan, 2012’den aktaran, Özeroğlu, 2014, s. 120.

- P.Otel, barter pazarında yer alan F.Fuarcılık'a *konaklama hizmeti (1)* satarak fuar dönemindeki yabancı konukları otelinde ağırlıyor; bir diğer barter üyesi olan R.Dağıtım'a ise otelinde *konaklama ve toplantı hizmetleri (10)* satıyor. P.Otel, sistemde oluşan alacağı ile S.Kozmetik'ten oteli için *temizlik maddeleri (12)* satın alıyor; K.Marketler'den ise *alışveriş kuponu (11)* olarak bu kuponları marketler zincirinin mağazalarında oteline gıda vb. ürünler almak üzere kullanıyor.
- F. Fuarcılık, E.Turizm'den personeli ve fuar dönemindeki misafirleri için *taşımacılık hizmeti (13)* alıyor; P.Otel'den ise konaklama hizmeti alıyor. F.Fuarcılık, barter sisteminde oluşan borcunu A.Patent firmasına *fuvar standı kiralama (2)* hizmeti; S.Kozmetik Firmasına *fuvar standı kiralama ve sektörel dergilerde reklam hizmeti (19)* vererek ödüyor.
- A.Patent, M.Tv'den aldığı *televizyon reklamları (14)* hizmetinin ve F.Fuarcılık'tan aldığı fuar standı kiralama hizmetinin bedelini, R.Dağıtım ve D.İnşaat Şirketlerine *marka-patent tescil işlemleri hizmeti (18-3)* vermek suretiyle ödüyor.
- D.İnşaat, E.Turizm'e bir adet *daire (4)* satarak oluşan alacağı karşılığında R.Dağıtım'dan *dağıtım hizmetleri (15)*, O.Sigorta'dan *sigorta hizmetleri (17)*, M.Tv'den *televizyon reklamları (16)* ve A.Patent'ten marka-patent tescil hizmetleri alıyor (Uyan, 2012'den aktaran, Özeroğlu, 2014, s. 118).
- E.Turizm, D.İnşaat'tan aldığı dairenin bedelini, S.Kozmetik ve F.Fuarcılık Firmalarına *taşımacılık hizmeti (5-13)* vererek ödüyor.
- S.Kozmetik, K.Marketler Zinciri'nin reyonlarına ve P.Otel'e *temizlik maddeleri (6-12)* satarak oluşan alacağını F.Fuarcılık'tan Fuar standı kiralayarak ve E.Turizm'den personel taşımacılığı hizmeti olarak tahsil ediyor.
- K.Marketler Zinciri, O.Sigorta ve P.Otel'e zincir mağazalarda alışveriş imkânı sağlayan *market alışveriş kuponlarını (7-11)* satıyor. Sistemde biriken alacağı ile ise S.Kozmetik'ten mağazalarının reyonlarında satmak üzere temizlik maddeleri alıyor.
- O.Sigorta, M.Tv ve D.İnşaat şirketinin işyeri, trafik ve kasko gibi *sigorta (8-17)* poliçelerini barterla yapıyor. Bu işlemler neticesinde barter hesabında oluşan alacak

bakiyesini, personeline dağıtmak üzere K.Marketler'den market *alışveriş kuponu* (7) satın alarak harcıyor.

- M.Tv, R.Dağıtım'dan *dağıtım hizmetleri* (9), O.Sigorta'dan *sigorta hizmetleri* (8) alarak oluşan borcunu A.Patent ve D.İnşaat'a *tv reklamları hizmeti* (14-16) vererek kapatıyor.

- R.Dağıtım Firması, D.İnşaat ve M.Tv firmalarına *dağıtım hizmetleri* (15-9) satarak elde ettiği barter alacağı karşılığında, P.Otel'den *konaklama hizmetleri* (10) ve A.Patent'ten *marka-patent tescil hizmetleri* (18) satın alıyor. (Uyan, 2012'den aktaran, Özeroğlu, 2014, s. 119).

2.8.2. Barterin Avantajları ve Dezavantajları

Barter sisteminin tercih edilmesinin sebebi; talep edenin para vermeden hizmet satın alabilmesi, arz edeninin de para karşılığı satmakta zorlandığı hizmetini bu yolla kolayca piyasaya sürebilmesidir. Arz eden işletme, stoğunda bulundurduğu hizmetleri barter sayesinde eritebilmektedir (Gürsoy, 1999, s. 3).

Genel olarak literatürde barter sisteminin avantajlarından bahsedilse de bazı araştırmacılar, barter kullanıcılarının bazı hallerde dezavantajlı halde olabileceklerini gözlemlemişlerdir. Örneğin; barter sisteminde çoğunlukla stok fazlası ürünler satışa sunulur. Dolayısıyla bu ürünlerin düşük kaliteli ya da demode ürünler olması riski vardır. Bazı durumlarda barter anlaşmaları şeffaf olmayabilir. Bu durum, iyi niyetli olmayan firmaların fiyat, miktar, kalite konusundaki bilgileri gizlemesine imkan verir. Bazen de taraflar aralarında anlaşıp fiyatı yüksek göstererek damping yapabilirler. Barter ticareti yaparken istenilen firmayla değil barter üyesi olmayı kabul eden firmalarla çalışılmaktadır. Bu sınırlılık istenilen kalite ve fiyattaki ürünü seçme imkanını ortadan kaldırır. TUBAB'a göre barter sisteminde standart prosedürler, anlaşmalar, belgeler yeterince gelişmemiştir ve gerekli yasal zemin tam olarak oturtulamamıştır (<http://tubab.org>).

Tablo 2.7. Barter Sisteminin Avantajları ve Dezavantajları

	Bater Sisteminin Avantajları		Barter Sisteminin Dezavantajları
1	Likitide artışı,	1	Üyenin satışa karşılık alım yapamaması,
2	Düşük maliyet ile finansman,	2	Üyenin alıma karşılık satış yapamaması,
3	Uzun vadeli kredi,	3	Ürün bedelinin üyeden tahsil edilememesi,
4	Satış ve satın alma giderlerinden tasarruf,	4	Atıl fon yaratma olasılığı,
5	Rekabet üstünlüğü,	5	Güçlü teminat verme zorunluluğu,
6	İthalat ve ihracat kolaylığı,	6	Yasal boşluklardan kaynaklanan sorunlar.
7	Satış artışı,		
8	Kar artışı,		
9	Stok ve atıl kapasitenin değerlendirilmesi,		
10	Alacak değerinin korunması,		
11	Ödeme garantisi.		

Kaynak: Mardak; 2002'den aktaran, Cengiz; Üngüren; Cengiz, 2011, s. 103.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KONAKLAMA İŞLETMELERİ YÖNETİCİLERİ VE PERSONELLERİNİN ÇAĞDAŞ FİNANSMAN TEKNİKLERİ HAKKINDA BİLGİ VE KULLANIM DÜZEYLERİ: NEVŞEHİR ÖRNEĞİ

Çalışmanın birinci bölümünde turizm ve konaklama işletmeleri ile ilgili, ikinci bölümünde konaklama işletmelerinde kullanılan çağdaş finansman teknikleriyle ilgili kavramlar ikincil veriler ışığında ele alınmıştır. Bu bölümde ise Nevşehir’de faaliyet gösteren konaklama işletmeleri yönetici ve muhasebe personellerinin çağdaş finansman teknikler hakkındaki bilgi ve kullanım düzeylerini belirlemeye yönelik anket çalışmasına yer verilmiştir. Bölümün ilk kısmında çalışmanın yöntemi ikinci kısmında ise anket çalışmasının analizlerine yer verilmiştir.

3.1. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Turizm sektöründe müşteri tatmininin sağlanmasında pek çok çekicilik yer almaktadır. Bu çekiciliklerden birisi de konaklama işletmeleridir. Konaklama işletmeleri; konaklama ve yiyecek-içecek hizmetleri sunan işletmelerdir.

Konaklama işletmelerinin kurulmasında, geliştirilmesinde yöneticiler; kaynak sağlamak adına çağdaş finansman tekniklerini tercih edebilmektedirler. Çağdaş finansman tekniklerinden bazıları doğrudan sermayeyi arttırma, bazıları da riskten korunma amacıyla işletme yöneticileri tarafından uygulanabilmektedir.

Konaklama işletmelerinde uygulanan çağdaş finansman teknikleri; leasing, factoring, forfaiting, swap, opsiyon, forward, futures, barter şeklinde sıralanabilir.

Ülke ekonomisinde istihdamı artırıcı, dış ödemeler dengesini düzenleyici etkisi olan turizm sektörü içerisinde konaklama işletmeleri büyük önem taşımaktadır. Yöneticiler; konaklama işletmelerinin kapasitelerinin artırılmasında ve yeni teknolojilerin kullanılmasında çağdaş finansman tekniklerinden yararlanabilmektedirler. Çağdaş finansman tekniklerinin iyi bilinmesi, yöneticilerin bu tekniklerin seçiminde doğru karar verebilmelerine imkân sağlayacak ve işletmelerin kârlılığını artıracaktır.

Çalışmanın temel amacı, Nevşehir’de faaliyet gösteren konaklama işletmelerinin çağdaş finansman teknikleri ile ilgili bilgi ve kullanım düzeylerini araştırmaktır.

Bu çalışma ile konaklama işletmeleri yöneticilerinin çağdaş finansman teknikleri hakkında bilgilendirilmeleri ve yöneticilerin yatırım kararlarında doğru tercihlerde bulunmalarına katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

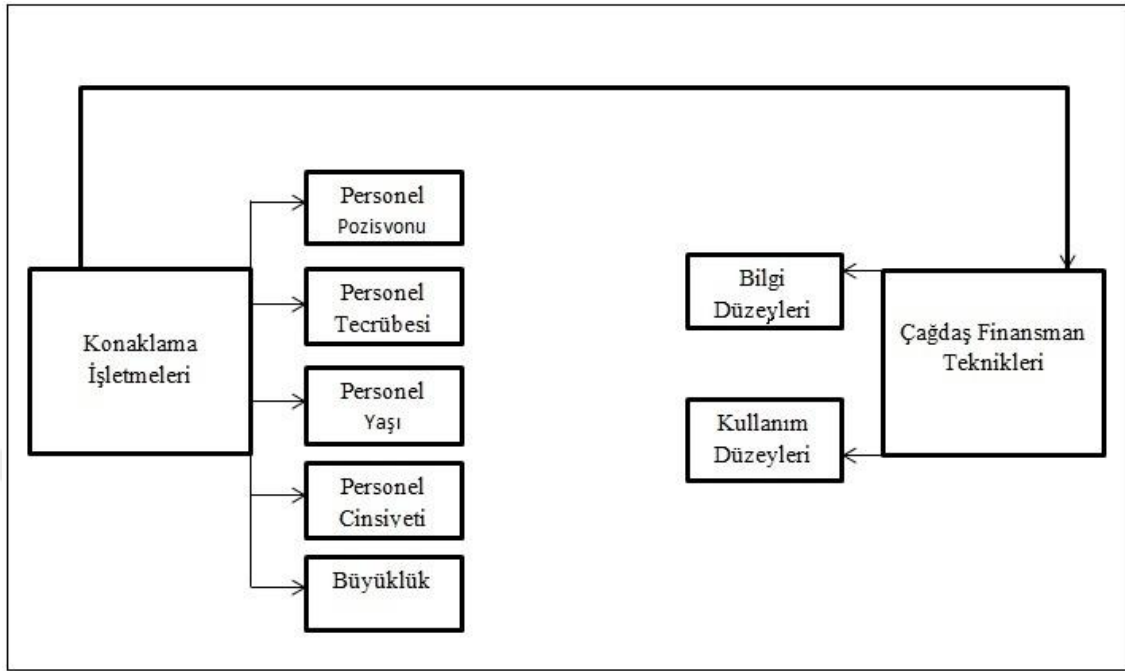
3.2. Çalışmanın Sınır ve Sınırlılıkları

Çalışma Nevşehir İli sınırları içerisinde faaliyet gösteren Kültür ve Turizm Bakanlığı işletme belgeli konaklama işletmeleri olarak sınırlandırılmıştır. Söz konusu belgeye sahip konaklama işletmelerinin tamamına elden ve e-posta aracılığıyla ulaşılmıştır. Çalışmanın veri toplama süreci 2016 yılının mart ve nisan aylarında gerçekleştirilmiştir. Araştırma ana kütesinin arttırılıp, işletme türlerinde çeşitlilik sağlanarak çalışılmak istense de araştırmanın maliyetini arttıracacağı düşüncesiyle vazgeçilmiştir.

3.3. Çalışmanın Evreni

Çalışma Nevşehir’de faaliyet gösteren Kültür ve Turizm Bakanlığı işletme belgeli konaklama işletmelerine uygulanmıştır. Söz konusu bakanlık belgeli konaklama işletmesi sayısı 61’dir. Bu konaklama işletmeleri termal oteller, özel konaklama tesisleri, 2-3-4 ve 5 yıldızlı konaklama işletmeleri, pansiyonlar, çiftlik evleri ve tatil köyleridir.

3.4. Araştırma Değişkenlerinin ve Hipotezlerinin Şematizesi

Şekil 2.4. Araştırma Değişkenlerinin ve Hipotezlerinin Şeması

Çalışmada, konaklama işletmeleri bünyesinde bulunan genel müdür ve yardımcıları ile muhasebe yönetici ve personellerinin demografik özelliklerindeki farklılıkların, çağdaş finansman teknikleri ile ilgili bilgi ve kullanım düzeylerindeki farklılıklara neden olup, olmadığını test edilmektedir.

3.5. Verilerin İstatistiksel Analizi

Elde edilen veriler bilgisayar ortamında tasnif ve analiz edilmiştir. Veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir.

3.6. Veri Toplama Yöntemi ve Araçları

Çalışma, anket formunun hazırlanıp Nevşehir'deki Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından belirlenen işletme belgeli konaklama işletmelerine ilk olarak e-mail ortamında ve daha sonra da elden ulaştırılmıştır. Elden ulaştırılmasında bakanlıkça verilen listeye riayet edilmiş ve belirlenen bu noktalar yaklaşık bir aylık sürede dolaşmıştır.

3.7. Çalışmanın Bulguları ve Yorumları

Çalışmada ilk olarak, güvenilirlik testlerinin yapılmasında yaygın olarak kullanılan *Cronbach's Alpha* katsayısı hesaplanmıştır. Literatür incelendiğinde, *Cronbach's Apha* katsayısının %70'in üzerinde olması, ifadelerin güvenilir olarak değerlendirilmesinde yeterli görülmektedir (Pallant, 2001, p. 85). Bilgi düzeylerini ölçen ifadelerin güvenilirlik testi sonucu %90, kullanım düzeylerini ölçen ifadelerin güvenilirlik testi ise; % 79 olarak tespit edilmiştir. Daha sonra işletmelerin ve işletme çalışanlarının demografik özellikleri hakkında bilgiler alınmıştır. Demografik bilgiler frekans dağılımları ile açıklanmıştır.

İkinci kısımda katılımcıların çağdaş finansman teknikleri hakkındaki bilgi düzeyleri araştırılmıştır. Her bir teknik için “çok yüksek 5 puan, yüksek 4 puan, orta 3 puan, düşük 2 puan ve çok düşük 1 puan” olacak şekilde puanlama yapılmıştır. Her bir teknik için elde edilen puanların normal dağılımdan gelip gelmediği test edilmiştir. Uygulanan varyansların homojenliği ve normallik testleri sonucunda puan dağılımının normal dağılımdan gelmediği görülmüştür. Katılımcıların demografik özelliklerine göre çağdaş finansman teknikleri hakkındaki bilgi düzeyleri arasındaki farklılığı test etmek için “*Mann-Whitney U testi*” ve “*Kruskal-Wallis-H testi*” yöntemlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın son kısmında katılımcıların çağdaş finansman teknikleri hakkındaki düşünceleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Bunun için yapılan ankette “kesinlikle katılıyorum 5 puan, katılıyorum 4 puan, kararsızım 3 puan , katılmıyorum 2 puan ve kesinlikle katılmıyorum 1 puan” olarak alınıp, ölçekten her bir katılımcı için 16-80 arasında bir puan hesaplanmıştır. Ölçekten alınan puanın yüksek olması çağdaş finansman teknikleri hakkında kendilerine sorulan yargılara katılım düzeylerinin daha yüksek olduğunu ifade etmektedir. Elde edilen yeni değişken için normallik testi uygulanmıştır. Değişkenin normal dağılıma sahip olmadığı görülmüştür. Buna istinaden katılımcıların çağdaş finansman teknikleri hakkındaki düşüncelerinin demografik özelliklere göre farklılığını incelemek için “*Mann-Whitney U*” ve “*Kruskal-Wallis-H*” testleri uygulanmıştır (Kul, 2014, 27). Ankette yer alan 6. ve 8. sorular için yetersiz örneklem sayısından dolayı analiz uygulanamamıştır.

Tablo 3.1. Katılımcıların Çağdaş Finansman Teknikleri ile İlgili Bilgi Düzeylerine İlişkin Analizler

İFADELER		Çok Yüksek		Yüksek		Orta		Düşük		Çok Düşük	
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
1	Finansal kiralama (leasing) hakkında bilgi sahibiyim.	13	32,5	13	32,5	8	20,0	4	10,0	2	5,0
2	Factoring hakkında bilgi sahibiyim.	9	22,5	10	25,0	12	30,0	7	17,5	2	5,0
3	Forward sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	2	5,0	6	15,0	14	35,0	12	30,0	6	15,0
4	Futures sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	0	0,0	6	15,0	5	12,5	14	35,0	15	37,5
5	Opsiyon sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	7	17,5	14	35,0	10	25,0	5	12,5	4	10,0
6	Swap sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	2	5,0	8	20,0	13	32,5	10	25,0	7	17,5
7	Barter sistemi hakkında bilgi sahibiyim.	2	5,0	11	27,5	12	30,0	9	22,5	6	15,0
8	Forfaiting hakkında bilgi sahibiyim.	3	7,5	2	5,0	8	20,0	13	32,5	14	35,0
9	Finansal kiralama (leasing) ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	6	15,0	14	35,0	6	15,0	5	12,5	9	22,5
10	Factoring ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	2	5,0	8	20,0	14	35,0	6	15,0	10	25,0
11	Forward sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	2	5,0	3	7,5	12	30,0	17	42,5	6	15,0
12	Futures sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	1	2,5	3	7,5	9	22,5	10	25,0	17	42,5
13	Opsiyon sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	1	2,5	8	20,0	11	27,5	16	40,0	4	10,0
14	Swap sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	0	0,00	10	25,0	7	17,5	15	37,5	8	20,0
15	Barter sistemi ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	4	10,0	6	15,0	3	7,5	12	30,0	15	37,5
16	Forfaiting ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	0	0,00	3	7,5	7	17,5	13	32,5	17	42,5

Araştırmaya katılan konaklama işletmelerinin, çağdaş finansman teknikleri hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik yargılara katılım düzeylerine ilişkin verdikleri cevaplar Tablo 1’de yer verilmiştir. Buna göre, finansal tekniklerden “*leasing*” ve “*opsiyon*” hakkında tüm işletmeler bilgi sahibi oldukları görülmektedir. “*Futures sözleşmeleri*” ise %37,5’lik bilgisizlik oranıyla hakkında en az bilgi sahibi olunan finansal teknik olarak gözlemlenmiştir. Finansal teknikler hakkında bilgi sahibi olmayan işletme bulunmamaktadır. Finansal teknikler ile ilgili gelişmeleri takip etmelerine ilişkin sorulara ise verilen yanıtlarda en fazla “*leasing*, *factoring* ve *forward sözleşmelerinin*” takip edildiği görülmektedir. “*Forfating* ve *futures sözleşmeleri*” %42,5 oranıyla en çok takip edilmeyen tekniklerdir. Katılımcıların genel olarak çağdaş finansman teknikleri hakkında bilgilerinin mevcut olduğu fakat bu tekniklerde yenilikleri ve gelişmeleri takip etmedikleri görülmektedir.

Tablo 3.2. Katılımcıların Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı Düzeyleri ile İlgili Yargılara İlişkin Analizler

	İFADELER	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
	Konaklama İşletmelerinde Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı										
1	Ekonomide yaşanan belirsizliklerden dolayı meydana gelen risklerden korunmak için kullanılır.	13	32,5	15	37,5	5	12,5	4	10,0	3	7,5
2	İşletmeler söz konusu tekniklerle döviz kuru riskinden korunabilmektedir.	10	25,0	17	42,5	5	12,5	3	7,5	5	12,5
3	İşletmeler söz konusu teknikler sayesinde gelirlerdeki azalmayı önlemektedirler.	10	25,0	18	45,0	8	20,0	3	7,5	1	2,5
4	İşletmeler söz konusu teknikler sayesinde giderlerdeki artışları önleyebilmektedirler.	12	30,0	16	40,0	7	17,5	3	7,5	2	5,0
5	Yüksek maliyetli olduğundan tercih edilmemektedir.	9	22,5	12	30,0	12	30,0	4	10,0	3	7,5
6	Aracı kuruluşlar elde edilecek kârı azaltmaktadır.	10	25,0	17	42,5	10	25,0	3	7,5	0	0,00
7	İşletme girdilerindeki fiyat artış riskleri, işletmeleri söz konusu finansman tekniklerine yönelmektedir.	7	17,5	16	40,0	12	30,0	4	10,0	1	2,5

Konaklama İşletmelerinde Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
8	Fon ihtiyacını karşılamak için önemlidir.	6	15,0	18	45,0	13	32,5	2	5,0	1	2,5
9	Yatırım ve finansman kararlarının alınmasında önemli bir etkisi vardır.	6	15,0	20	50,0	11	27,5	3	7,5	0	0,00
10	Söz konusu tekniklerin maliyetli oluşu işletmeleri öz kaynaklarla finansmana yöneltilmektedir.	10	25,0	10	25,0	15	37,5	4	10,0	1	2,5
11	Yatırım kararlarının alınmasında öz kaynakların maliyetli oluşu işletmeleri söz konusu finansman tekniklerine yöneltilmektedir.	7	17,5	6	15,0	13	32,5	7	17,5	7	17,5
12	Çağdaş finansman tekniklerinin sağlanabilme imkânının düşük olması bu tekniklerin kullanımını olumsuz yönde etkilemektedir.	12	30,0	15	37,5	10	25,0	2	5,0	1	2,5
13	İşletme için satın alınacak makine ve teçhizatların maliyetlerinin yüksek oluşu işletmeleri finansal kiralamaya yöneltilmektedir.	16	40,0	14	35,0	8	20,0	1	2,5	1	2,5
14	İşletmenin alacağı finansman tekniklerince garanti altına alınması işletmeleri factoring veya forfaiting kullanımına yöneltilmektedir.	11	27,5	14	35,0	15	37,5	0	0,00	0	0,00
15	Barter sistemi etkin bir satış ve nakit çıkışı gerektirmeyen bir ödeme yöntemi olması nedeniyle tercih edilmektedir.	12	30,0	11	27,5	16	40,0	1	2,5	0	0,00
16	Maliyeti düşük fonlara ihtiyaç duyan işletmeler finansman tekniklerini kullanmaktadırlar.	12	30,0	14	35,0	13	32,5	1	2,5	0	0,00

Katılımcıların en fazla katıldıkları yargı olarak %40'lık oranla “işletme için satın makine ve teçhizatların maliyetlerinin yüksek oluşu işletmeleri kiralamaya yöneltilmektedir” yargısı olduğu görülmektedir. “Fon ihtiyacını karşılamak için önemlidir” ve “yatırım ve finansman kararlarının alınmasında önemli bir etkisi vardır” yargıları ise %15'lik oranla en az katılımın gösterildiği yargılar olarak görülmektedir.

Tablo 3.3. Katılımcıların ve Konaklama İşletmelerinin Demografik ve Yapısal Özelliklerine İlişkin Katılım Yüzdeleri

DEĞİŞKENLER	ALT KATEGORİLER	N	%	TOPLAM
Cinsiyet	Erkek	33	82,5	40
	Kadın	7	17,5	
Yaş	20-24 yaş arası	14	35,0	40
	25-34 yaş arası	20	50,0	
	35-44 yaş arası	3	7,5	
	45-54 yaş arası	3	7,5	
Eğitim Durumu	Önlisans	21	52,5	40
	Lisans	19	47,5	
İşletmedeki Pozisyon	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	10,0	40
	Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	40,0	
	Muhasebe Personeli	20	50,0	40
İş Tecrübesi	0-4 yıl arası	13	32,5	40
	5-9 yıl arası	20	50,0	
	10-14 yıl arası	5	12,5	
	15-19 yıl arası	2	5,0	
İşletmenin Türü	2 Yıldızlı Otel	1	2,5	40
	3 Yıldızlı Otel	3	7,5	
	4 Yıldızlı Otel	11	27,5	
	5 Yıldızlı Otel	4	10,0	
	Özel Konaklama Tesisi	15	37,5	
	Pansiyon	1	2,5	
	Termal Otel	4	10,0	
	Çiftlik Evi	1	2,5	
İşletmenin Oda Sayısı	10-100 oda arası	26	65,0	40
	101 oda ve üzeri	14	35,0	
İşletmenin Konumu	Merkez İlçe	4	10,0	40
	Avanos	9	22,5	
	Kaymaklı	1	2,5	
	Göreme	6	15,0	
	Kozaklı	4	10,0	
	Uçhisar	3	7,5	
	Ürgüp	8	20,0	
	Ortahisar	4	10,0	
	Mustafapaşa	1	2,5	

Araştırmaya katılanların %82,5'i erkek, %17,5'inin ise kadın olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaş dağılımlarına bakıldığında %35'inin 20-24, %50'sinin 25-34, %7,5'inin 35-44, ve %7,5'inin de 45-54 yaş arasında bulunduğunu görülmektedir. Katılımcıların % 52,5'i önlisans, % 47,5'i lisans eğitim düzeyinde bulunmaktadır. Katılımcıların %10'u işletmenin sahibi ve yöneticisi, %40'ı muhasebe ve mali işler müdürü ve %50'si muhasebe personeli olduğu görülmektedir. Katılımcıların iş tecrübelerinin dağılımına bakıldığında ise; %32,5'inin 0-4 yıl, %50'sinin 5-9 yıl, %12,5'inin 10-14 yıl ve %5'inin 15-19 yıl aralığında olduğu görülmektedir. İşletme türlerinin dağılımları incelendiğinde, %2,5'lik oranla pansiyon, 2 yıldızlı otel ve çiftlik evi, %7,5'lik oranla 3 yıldızlı otel, %10'luk oranla 5 yıldızlı otel ve termal otel, % 27,5'lik oranla 4 yıldızlı otel ve %37,5'lik oranla özel konaklama tesisinin olduğu görülmektedir. İşletmelerin % 65'i 10-100 oda arası, % 35'i ise 101 oda ve üzeri odaya sahip konaklama işletmeleridir. Araştırmaya katılan konaklama işletmelerinin %10'u merkez ilçede, %22,5'i Avanos, %2,5'i Kaymaklı, % 15'i Göreme, % 10'u Kozaklı, %7,5'i Uçhisar, %20'si Ürgüp, %10'u Ortahisar ve % 2,5'i M. Paşa'da hizmet vermektedir.

Tablo 3.4. Katılımcıların Çağdaş Finansman Teknikleri ile İlgili Bilgi Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Finansal Teknikler Hakkında Bilgi Düzeyi		Cinsiyet	N	Sıra Sayı Ort.	U	p
1	Finansal kiralama (leasing) hakkında bilgi sahibiyim.	Erkek	33	18,82	60,00	,046*
		Kadın	7	28,43		
2	Factoring hakkında bilgi sahibiyim.	Erkek	33	18,36	45,50	,007*
		Kadın	7	30,57		
3	Forward sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	Erkek	33	18,08	35,50	,002*
		Kadın	7	31,93		
4	Futures sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	Erkek	33	19,59	85,50	,246
		Kadın	7	24,79		
5	Opsiyon sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	Erkek	33	20,00	99,00	,567
		Kadın	7	22,86		
6	Swap sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	Erkek	33	18,17	38,50	,003*
		Kadın	7	31,50		
7	Barter sistemi hakkında bilgi sahibiyim.	Erkek	33	19,36	78,00	,193
		Kadın	7	25,86		
8	Forfaiting hakkında bilgi sahibiyim.	Erkek	33	18,61	53,00	,022*
		Kadın	7	29,43		
9	Finansal kiralama (leasing) ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Erkek	33	19,39	79,00	,200
		Kadın	7	25,71		
10	Factoring ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Erkek	33	18,05	34,50	,002*
		Kadın	7	32,07		
11	Forward sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Erkek	33	18,27	42,00	,004*
		Kadın	7	31,00		
12	Futures sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Erkek	33	18,68	55,50	,022*
		Kadın	7	29,07		
13	Opsiyon sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Erkek	33	19,56	84,50	,224
		Kadın	7	24,93		
14	Swap sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Erkek	33	18,17	38,50	,005*
		Kadın	7	31,50		
15	Barter sistemi ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Erkek	33	18,83	60,50	,039*
		Kadın	7	28,36		
16	Forfaiting ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Erkek	33	18,24	41,00	,004*
		Kadın	7	31,14		

*: $p < \alpha = ,05$

Araştırmaya katılanların leasing(finansal kiralama), factoring, forward sözleşmeleri, swap sözleşmeleri ve forfaiting teknikleri hakkındaki bilgi düzeyleri cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kadın katılımcıların bu teknikler hakkındaki bilgi düzeyleri genel olarak erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların factoring, forward sözleşmeleri, futures sözleşmeleri, swap sözleşmeleri, barter sistemi ve forfaiting tekniklerindeki gelişmeleri takip etme düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu teknikler hakkındaki gelişmeleri takip etme düzeylerinde de kadın katılımcıların erkeklere nazaran gelişmeleri daha sıkı takip ettikleri gözlemlenmektedir.

Tablo 3.5. Katılımcıların Çağdaş Finansman Teknikleri ile İlgili Bilgi Düzeylerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Finansal Teknikler Hakkında Bilgi Düzeyi		Yaş	N	Sıra Sayı Ort.	χ^2	p
1	Finansal kiralama (leasing) hakkında bilgi sahibiyim.	20-24 yaş	14	14,46	8,693	,021*
		25-34 yaş	20	24,10		
		35-44 yaş	3	29,67		
		45-54 yaş	3	15,50		
2	Factoring hakkında bilgi sahibiyim.	20-24 yaş	14	13,25	11,025	,005*
		25-34 yaş	20	24,95		
		35-44 yaş	3	29,17		
		45-54 yaş	3	16,00		
3	Forward sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	20-24 yaş	14	16,21	6,777	,070
		25-34 yaş	20	22,10		
		35-44 yaş	3	33,50		
		45-54 yaş	3	16,83		
4	Futures sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	20-24 yaş	14	17,64	9,474	,014*
		25-34 yaş	20	21,10		
		35-44 yaş	3	37,50		
		45-54 yaş	3	12,83		
5	Opsiyon sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	20-24 yaş	14	15,89	7,631	,043*
		25-34 yaş	20	23,58		
		35-44 yaş	3	30,00		
		45-54 yaş	3	12,00		

	Finansal Teknikler Hakkında Bilgi Düzeyi	Yaş	N	Sıra Sayı Ort.	χ^2	p
6	Swap sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	20-24 yaş	14	17,36	7,202	,054
		25-34 yaş	20	22,75		
		35-44 yaş	3	31,00		
		45-54 yaş	3	9,67		
7	Barter sistemi hakkında bilgi sahibiyim.	20-24 yaş	14	13,50	11,112	,005*
		25-34 yaş	20	25,00		
		35-44 yaş	3	29,17		
		45-54 yaş	3	14,50		
8	Forfaiting hakkında bilgi sahibiyim.	20-24 yaş	14	15,00	10,586	,006*
		25-34 yaş	20	22,55		
		35-44 yaş	3	36,50		
		45-54 yaş	3	16,50		
9	Finansal kiralama (leasing) ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	20-24 yaş	14	15,04	7,374	,048*
		25-34 yaş	20	23,35		
		35-44 yaş	3	30,83		
		45-54 yaş	3	16,67		
10	Factoring ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	20-24 yaş	14	16,00	5,317	,150
		25-34 yaş	20	23,45		
		35-44 yaş	3	27,17		
		45-54 yaş	3	15,17		
11	Forward sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	20-24 yaş	14	15,43	6,795	,067
		25-34 yaş	20	23,38		
		35-44 yaş	3	29,50		
		45-54 yaş	3	16,00		
12	Futures sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	20-24 yaş	14	16,43	7,106	,055
		25-34 yaş	20	22,68		
		35-44 yaş	3	32,00		
		45-54 yaş	3	13,50		
13	Opsiyon sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	20-24 yaş	14	17,25	9,213	,016*
		25-34 yaş	20	24,35		
		35-44 yaş	3	24,67		
		45-54 yaş	3	5,83		
14	Swap sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	20-24 yaş	14	16,25	8,126	,031*
		25-34 yaş	20	22,90		
		35-44 yaş	3	32,67		
		45-54 yaş	3	12,17		

	Finansal Teknikler Hakkında Bilgi Düzeyi	Yaş	N	Sıra Sayı Ort.	χ^2	p
15	Barter sistemi ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	20-24 yaş	14	12,82	12,841	,001*
		25-34 yaş	20	24,68		
		35-44 yaş	3	32,00		
		45-54 yaş	3	17,00		
16	Forfaiting ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	20-24 yaş	14	15,07	10,245	,008*
		25-34 yaş	20	23,25		
		35-44 yaş	3	34,00		
		45-54 yaş	3	14,00		

*: $p < \alpha = ,05$

Katılımcıların finansal kiralama, factoring, futures sözleşmeleri, opsiyon sözleşmeleri, barter sistemi ve forfaiting teknikleri hakkındaki bilgi düzeyleri yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. 35-44 yaş aralığında bulunan katılımcıların bu teknikler hakkındaki bilgi düzeyleri genel olarak daha yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların leasing, opsiyon sözleşmeleri, swap sözleşmeleri, barter sistemi ve forfaiting tekniklerindeki gelişmeleri takip etme düzeyleri yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu teknikler hakkındaki gelişmeleri takip etme düzeylerinde de 35-44 yaş arasında bulunan katılımcıların gelişmeleri daha sıkı takip ettikleri görülmektedir.

Tablo 3.6. Katılımcıların Çağdaş Finansman Teknikleri ile İlgili Bilgi Düzeylerinin Eğitim Düzeyleri Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Finansal Teknikler Hakkında Bilgi Düzeyi		Eğitim Düzeyi	N	Sıra Sayı Ort.	U	p
1	Finansal kiralama (leasing) hakkında bilgi sahibiyim.	Önlisans	21	16,88	123,50	,032*
		Lisans	19	24,50		
2	Factoring hakkında bilgi sahibiyim.	Önlisans	21	15,50	94,500	,003*
		Lisans	19	26,03		
3	Forward sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	Önlisans	21	18,21	151,500	,184
		Lisans	19	23,03		
4	Futures sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	Önlisans	21	19,07	169,500	,389
		Lisans	19	22,08		
5	Opsiyon sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	Önlisans	21	19,00	168,000	,399
		Lisans	19	22,16		
6	Swap sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	Önlisans	21	20,43	198,000	,975
		Lisans	19	20,58		
7	Barter sistemi hakkında bilgi sahibiyim.	Önlisans	21	18,21	151,500	,187
		Lisans	19	23,03		
8	Forfaiting hakkında bilgi sahibiyim.	Önlisans	21	17,57	138,000	,085
		Lisans	19	23,74		
9	Finansal kiralama (leasing) ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Önlisans	21	17,05	127,000	,043*
		Lisans	19	24,32		
10	Factoring ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Önlisans	21	16,74	120,500	,026*
		Lisans	19	24,66		
11	Forward sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Önlisans	21	19,36	175,500	,499
		Lisans	19	21,76		
12	Futures sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Önlisans	21	19,07	169,500	,408
		Lisans	19	22,08		
13	Opsiyon sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Önlisans	21	16,93	124,500	,032*
		Lisans	19	24,45		
14	Swap sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Önlisans	21	19,07	169,500	,415
		Lisans	19	22,08		
15	Barter sistemi ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Önlisans	21	18,38	155,000	,216
		Lisans	19	22,84		
16	Forfaiting ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	Önlisans	21	18,05	148,000	,147
		Lisans	19	23,21		

*: $p < \alpha = ,05$

Katılımcıların finansal kiralama, factoring teknikleri hakkındaki bilgi düzeyleri eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Lisans mezun katılımcıların bu teknikler hakkındaki bilgi düzeyleri genel olarak daha yüksektir.

Yine katılımcıların leasing, factoring ve opsiyon sözleşmeleri ile ilgili gelişmeleri takip etme düzeyleri eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu teknikler hakkındaki gelişmeleri takip etme düzeylerinde de lisans mezunu katılımcıların gelişmeleri daha sıkı takip ettikleri görülmektedir.

Tablo 3.7. Katılımcıların Çağdaş Finansman Teknikleri ile İlgili Bilgi Düzeylerinin İşletmedeki Görev Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Finansal Teknikler Hakkında Bilgi Düzeyi		İşletmedeki Pozisyon	N	Sıra Sayı Ort.	χ^2	p
1	Finansal kiralama (leasing) hakkında bilgi sahibiyim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	20,13	5,340	,064
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	25,38		
		Muhasebe Personeli	20	16,68		
2	Factoring hakkında bilgi sahibiyim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	15,88	6,376	,036*
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	26,03		
		Muhasebe Personeli	20	17,00		
3	Forward sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	21,50	1,375	,516
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	22,81		
		Muhasebe Personeli	20	18,45		
4	Futures sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	19,00	,716	,727
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	22,31		
		Muhasebe Personeli	20	19,35		
5	Opsiyon sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	15,63	5,251	,067
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	25,47		
		Muhasebe Personeli	20	17,50		
6	Swap sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	13,25	4,349	,113
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	24,66		
		Muhasebe Personeli	20	18,63		
7	Barter sistemi hakkında bilgi sahibiyim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	16,25	6,027	,045*
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	25,88		
		Muhasebe Personeli	20	17,05		

Finansal Teknikler Hakkında Bilgi Düzeyi		İşletmedeki Pozisyon	N	Sıra Sayı Ort.	χ^2	p
8	Forfaiting hakkında bilgi sahibiyim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	22,13	2,379	,309
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	23,47		
		Muhasebe Personeli	20	17,80		
9	Finansal kiralama (leasing) ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	19,38	9,178	,006*
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	27,00		
		Muhasebe Personeli	20	15,53		
10	Factoring ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	17,25	7,570	,018*
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	26,50		
		Muhasebe Personeli	20	16,35		
11	Forward sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	19,38	2,215	,348
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	23,66		
		Muhasebe Personeli	20	18,20		
12	Futures sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	18,13	2,390	,329
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	23,81		
		Muhasebe Personeli	20	18,33		
13	Opsiyon sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	10,88	10,335	,003*
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	27,06		
		Muhasebe Personeli	20	17,18		
14	Swap sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	18,00	3,346	,198
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	24,47		
		Muhasebe Personeli	20	17,83		
15	Barter sistemi ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	21,13	6,755	,028*
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	25,84		
		Muhasebe Personeli	20	16,10		
16	Forfaiting ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	19,00	4,433	,114
		Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	24,94		
		Muhasebe Personeli	20	17,25		

*: $p < \alpha = ,05$

Katılımcıların factoring ve barter sistemi hakkındaki bilgi düzeyleri görev değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Muhasebe ve mali işler müdürü olarak çalışan katılımcıların bu teknikler hakkındaki bilgi düzeyleri genel olarak daha yüksektir.

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların leasing, factoring, opsiyon sözleşmeleri ve barter sistemi hakkındaki gelişmeleri takip etme düzeyleri görev değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu teknikler hakkındaki gelişmeleri takip etme düzeylerinde de muhasebe ve mali işler müdürü olarak çalışan katılımcıların gelişmeleri daha sıkı takip ettikleri görülmektedir.

Tablo 3.8. Katılımcıların Çağdaş Finansman Teknikleri ve ile İlgili Bilgi Düzeylerinin İş Tecrübesi Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Finansal Teknikler Hakkında Bilgi Düzeyi		İş Tecrübesi	N	Sıra Sayı Ort.	χ^2	p
1	Finansal kiralama (leasing) hakkında bilgi sahibiyim.	0-4 yıl	13	13,96	9,633	,012*
		5-9 yıl	20	25,80		
		10-14 yıl	5	16,10		
		15-19 yıl	2	21,00		
2	Factoring hakkında bilgi sahibiyim.	0-4 yıl	13	14,54	6,067	,097
		5-9 yıl	20	24,48		
		10-14 yıl	5	19,90		
		15-19 yıl	2	21,00		
3	Forward sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	0-4 yıl	13	14,50	6,551	,076
		5-9 yıl	20	24,70		
		10-14 yıl	5	19,90		
		15-19 yıl	2	19,00		
4	Futures sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	0-4 yıl	13	16,15	4,033	,266
		5-9 yıl	20	23,58		
		10-14 yıl	5	21,60		
		15-19 yıl	2	15,25		
5	Opsiyon sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	0-4 yıl	13	17,50	4,396	,230
		5-9 yıl	20	24,18		
		10-14 yıl	5	15,10		
		15-19 yıl	2	16,75		

Finansal Teknikler Hakkında Bilgi Düzeyi		İş Tecrübesi	N	Sıra Sayı Ort.	χ^2	p
6	Swap sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	0-4 yıl	13	17,12	4,411	,229
		5-9 yıl	20	24,10		
		10-14 yıl	5	18,10		
		15-19 yıl	2	12,50		
7	Barter sistemi hakkında bilgi sahibiyim.	0-4 yıl	13	13,46	8,895	,019*
		5-9 yıl	20	23,73		
		10-14 yıl	5	27,60		
		15-19 yıl	2	16,25		
8	Forfaiting hakkında bilgi sahibiyim.	0-4 yıl	13	17,65	2,476	,511
		5-9 yıl	20	21,95		
		10-14 yıl	5	24,60		
		15-19 yıl	2	14,25		
9	Finansal kiralama (leasing) ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	0-4 yıl	13	13,31	7,868	,035*
		5-9 yıl	20	24,35		
		10-14 yıl	5	23,00		
		15-19 yıl	2	22,50		
10	Factoring ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	0-4 yıl	13	16,81	2,319	,532
		5-9 yıl	20	22,00		
		10-14 yıl	5	24,30		
		15-19 yıl	2	20,00		
11	Forward sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	0-4 yıl	13	16,23	6,232	,089
		5-9 yıl	20	23,10		
		10-14 yıl	5	25,70		
		15-19 yıl	2	9,25		
12	Futures sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	0-4 yıl	13	15,65	6,353	,083
		5-9 yıl	20	24,88		
		10-14 yıl	5	17,50		
		15-19 yıl	2	15,75		
13	Opsiyon sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	0-4 yıl	13	19,38	7,259	,051
		5-9 yıl	20	23,68		
		10-14 yıl	5	17,90		
		15-19 yıl	2	2,50		
14	Swap sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	0-4 yıl	13	18,88	2,769	,449
		5-9 yıl	20	22,75		
		10-14 yıl	5	19,80		
		15-19 yıl	2	10,25		

Finansal Teknikler Hakkında Bilgi Düzeyi		İş Tecrübesi	N	Sıra Sayı Ort.	χ^2	p
15	Barter sistemi ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	0-4 yıl	13	13,77	9,735	,011*
		5-9 yıl	20	23,15		
		10-14 yıl	5	29,70		
		15-19 yıl	2	14,75		
16	Forfaiting ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	0-4 yıl	13	13,62	9,518	,013*
		5-9 yıl	20	25,50		
		10-14 yıl	5	20,00		
		15-19 yıl	2	16,50		

*: $p < \alpha = ,05$

Katılımcıların leasing (finansal kiralama) ve barter sistemi hakkındaki bilgi düzeyleri tecrübe değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. 5-9 yıl ve 10-14 yıl arasında iş tecrübesi olan katılımcıların bu teknikler hakkındaki bilgi düzeyleri genel olarak diğer yıl aralıklarına nazaran daha yüksektir.

Katılımcıların leasing (finansal kiralama), barter sistemi ve forfaiting tekniklerindeki gelişmeleri takip etme düzeyleri görev değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu teknikler hakkındaki gelişmeleri takip etme düzeylerinde 5-9 yıl ve 10-14 yıl arası iş tecrübesi olan katılımcıların gelişmeleri daha sıkı takip ettikleri görülmektedir.

Tablo 3.9. Katılımcıların Çağdaş Finansman Teknikleri ile İlgili Bilgi Düzeylerinin Oda Sayısı Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Finansal Teknikler Hakkında Bilgi Düzeyi		Oda Sayısı	N	Sıra Sayı Ort.	U	p
1	Finansal kiralama (leasing) hakkında bilgi sahibiyim.	10-100 oda	26	17,13	94,500	,009*
		101 ve üzeri	14	26,75		
2	Factoring hakkında bilgi sahibiyim.	10-100 oda	26	15,98	64,500	,000*
		101 ve üzeri	14	28,89		
3	Forward sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	10-100 oda	26	17,08	93,000	,008*
		101 ve üzeri	14	26,86		
4	Futures sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	10-100 oda	26	17,48	103,500	,018*
		101 ve üzeri	14	26,11		
5	Opsiyon sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	10-100 oda	26	17,50	104,000	,023*
		101 ve üzeri	14	26,07		
6	Swap sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.	10-100 oda	26	18,29	124,500	,092
		101 ve üzeri	14	24,61		
7	Barter sistemi hakkında bilgi sahibiyim.	10-100 oda	26	17,27	98,000	,013*
		101 ve üzeri	14	26,50		
8	Forfaiting hakkında bilgi sahibiyim.	10-100 oda	26	16,79	85,500	,004*
		101 ve üzeri	14	27,39		
9	Finansal kiralama (leasing) ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	10-100 oda	26	17,04	92,000	,008*
		101 ve üzeri	14	26,93		
10	Factoring ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	10-100 oda	26	17,08	93,000	,008*
		101 ve üzeri	14	26,86		
11	Forward sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	10-100 oda	26	18,81	138,000	,187
		101 ve üzeri	14	23,64		
12	Futures sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	10-100 oda	26	17,73	110,000	,031*
		101 ve üzeri	14	25,64		
13	Opsiyon sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	10-100 oda	26	19,92	167,000	,653
		101 ve üzeri	14	21,57		
14	Swap sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	10-100 oda	26	19,65	160,000	,539
		101 ve üzeri	14	22,07		
15	Barter sistemi ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	10-100 oda	26	17,29	98,500	,012*
		101 ve üzeri	14	26,46		
16	Forfaiting ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.	10-100 oda	26	17,65	108,000	,029*
		101 ve üzeri	14	25,79		

*: $p < \alpha = ,05$

Katılımcıların leasing (finansal kiralama), factoring, forward sözleşmeleri, futures sözleşmeleri, opsiyon sözleşmeleri, barter sistemi ve forfaiting hakkındaki bilgi düzeyleri oda sayısı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. 101 ve daha fazla oda sayısına sahip olan otellerde çalışan katılımcıların bu teknikler hakkındaki bilgi düzeyleri genel olarak daha yüksektir.

Katılımcıların leasing (finansal kiralama), factoring, futures sözleşmeleri, barter sistemi ve forfaiting tekniklerindeki gelişmeleri takip etme düzeyleri işletmedeki oda sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu teknikler hakkındaki gelişmeleri takip etme düzeylerinde 101 ve daha fazla oda sayısına sahip olan otellerde çalışan katılımcıların gelişmeleri daha sıkı takip ettikleri görülmektedir.

Tablo 3.10. Katılımcıların Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı ile İlgili Kullanım Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra Sayısı Ortalaması	U	p
Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı	Erkek	33	19,02	66,50	,082
	Kadın	7	27,50	0	

Katılımcıların çağdaş finansman tekniklerinin kullanımı ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Ancak kadın katılımcıların çağdaş finansman teknikleri hakkındaki yargılara olumlu yöndeki katılım düzeyleri erkek katılımcılara nazaran daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3.11. Katılımcıların Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı ile İlgili Kullanım Düzeylerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Yaş	N	Sıra Sayısı Ortalaması	χ^2	p
Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı	20-24 yaş	14	13,00	9,131	,028*
	25-34 yaş	20	24,83		
	35-44 yaş	3	25,67		
	45-54 yaş	3	21,50		

*: $p < \alpha = ,05$

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların çağdaş finansman tekniklerinin kullanımı ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. 35-44 yaş aralığında bulunan katılımcıların finansman teknikleri hakkındaki yargılara olumlu yönde katılım düzeyleri diğer yaş gruplarına nazaran daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3.12. Katılımcıların Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı ile İlgili Kullanım Düzeylerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Eğitim Düzeyi	N	Sıra Sayısı Ortalaması	U	p
Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı	Önlisans	21	17,36	133,5	,074
	Lisans	19	23,97	00	

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların çağdaş finansman tekniklerinin kullanımı ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Ancak lisans mezunu olan katılımcıların çağdaş finansman teknikleri hakkındaki yargılara olumlu yönde katılım düzeyleri önlisans mezunu katılımcılara nazaran daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3.13. Katılımcıların Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı ile İlgili Kullanım Düzeylerinin İşletmedeki Görev Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	İşletmedeki Pozisyon	N	Sıra Sayısı Ortalaması	χ^2	p
Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı	İşletmenin Sahibi ve Yöneticisi	4	20,25	5,627	,060
	Muhasebe ve Mali İşler Müdürü	16	25,69		
	Muhasebe Personeli	20	16,40		

Araştırma kapsamına alınan katılımcıların çağdaş finansman tekniklerinin kullanımı ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında işletmedeki görev değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Muhasebe ve mali işler müdürü olarak görev yapan katılımcıların finansman teknikleri hakkındaki yargılara

olumlu yönde katılım düzeyleri diğer pozisyonlarda çalışan katılımcılara nazaran daha yüksektir.

Tablo 3.14. Katılımcıların Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı ile İlgili Kullanım Düzeylerinin İş Tecrübesi Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	İş Tecrübesi	N	Sıra Sayısı Ortalaması	χ^2	p
Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı	0-4 yıl	13	14,54	5,153	,161
	5-9 yıl	20	23,13		
	10-14 yıl	5	23,20		
	15-19 yıl	2	26,25		

Katılımcıların çağdaş finansman tekniklerinin kullanımı ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında iş tecrübesi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. 15-19 yıl aralığında iş tecrübesine sahip olan katılımcıların finansman teknikleri hakkındaki yargılara olumlu yönde katılım düzeyleri ise diğer yıl aralıklarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3.15. Katılımcıların Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı ile İlgili Kullanım Düzeylerinin İşletmedeki Oda Sayısı Değişkenine Göre Farklılıklarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	İşletmedeki Oda Sayısı	N	Sıra Sayısı Ortalaması	U	p
Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı	10-100 oda	26	16,10	67,500	,001*
	101 ve üzeri	14	28,68		

*: $p < \alpha = ,05$

Katılımcıların çağdaş finansman tekniklerinin kullanımı ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarında oda sayısı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. 101 ve daha çok oda sayısı bulunan otellerde çalışan katılımcıların finansman teknikleri hakkındaki yargılara olumlu yönde katılım düzeyleri daha yüksektir.

SONUÇ

Turizm işletmeleri içerisinde konaklama endüstrisi büyük bir önem arz etmektedir. Konaklama işletmelerinin varlıklarını sürdürebilmeleri, doğru yönetim kararları alınmasına bağlıdır. Yöneticilerin doğru yatırım kararları almalarıyla, yeni yatırımlar dolayısıyla yeni istihdam olanakları yaratılmış olacaktır. Yöneticilerin, yatırım kararlarını alırken günümüzde kullanılan pekçok finansman tekniğinden en doğru olanının tercih edebilmeleri için finans teknikleri hakkında bilgi sahibi olmalarını gerektirmektedir.

Araştırmaya katılımın en fazla olduğu ilçe Avanos iken, en az katılımın olduğu ilçenin Mehmet Paşa olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunu; erkekler, 25-34 yaş aralığındakiler, önlisans mezunları, 5-9 yıl arası tecrübeye sahip kişiler ve özel konaklama tesisleri işletenlerden oluştuğu belirlenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların gelişmeleri yakından takip ettikleri çağdaş finansman teknikleri leasing, factoring ve forward sözleşmesi iken, en az takip edilen çağdaş finansman tekniği olarak forfaiting ve futures sözleşmelerinin olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan bayan katılımcıların çağdaş finansman tekniklerinden barter, swap, factoring ve forward'ı erkeklere nazaran daha sıkı takip ettikleri belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan kişilerin işletmedeki pozisyonlarına bakıldığında muhasebe ve mali işler müdürlerinin çağdaş finansman teknikleri ile ilgili yenilik ve gelişmeleri daha yakından takip ettikleri görülmektedir.

Katılımcıların çağdaş finansman tekniklerinin kullanımı ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplara bakıldığında en fazla katılımın *“işletme için satın alınacak makine ve teçhizatların maliyetlerinin yüksek oluşu işletmeleri finansal kiralama yöntemine yönlendirmektedir”* ifadesinde olduğu gözlemlenmiştir. Kullanım ile ilgili yargılarda en

düşük katılımın ise; “yatırım ve finansman kararlarının alınmasında önemli bir etkisi vardır” ifadesinde gerçekleşmiştir.

Öncü vd. tarafından 2010 yılında yapılan “Turizm İşletmelerinin Finansman Tekniklerini Kullanımı: İzmir İli ve İlçelerinde Bir Uygulama” isimli çalışmada finansman bilgi ve kullanım düzeyleri hakkındaki çalışmada işletmecilerin makine ve teçhizatları satın almaktan ziyade kiralama yöntemiyle sahip oldukları ve bu şekilde işletme maliyetlerini düşürdükleri çıkarımında bulunulmuştur. Bu durum çalışmanın geçmişteki analiz edilen çalışmayla paralel bir bulgu elde ettiğini göstermektedir.

Yine Engin, K. tarafından 2005 yılında yapılan “Büyük Ölçekli Konaklama İşletmelerinin Çağdaş Finansman Tekniklerinden Yararlanma İmkânları: Güney Ege-Akdeniz Bölgeleri Konaklama İşletmeleri Kapsamında Bir Uygulama” isimli yüksek lisans tezinde konaklama işletmelerinin çağdaş finansman kaynaklarından yararlanma imkânının işletme yöneticilerinin eğitimine, tecrübelerine ve işletmedeki pozisyonlarına göre anlamlı farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşmış olup, bu durumun Nevşehir’deki konaklama işletmeleri yöneticilerinin çağdaş finansman teknikleri hakkında bilgi ve kullanım düzeyleriyle birebir örtüştüğü anlaşılmaktadır.

Çağdaş finansman tekniklerinin kullanımı ile ilgili yargılara bakıldığında 35-44 yaş aralığında bulunan katılımcıların ifadelerine katılımlarının daha olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir. Yine katılımcıların çalıştıkları işletmelerdeki değişen oda sayıları çağdaş finansman teknikleri kullanımları ile ilgili ifadelerine verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Oda sayısı fazla işletme çalışanları söz konusu finansman tekniklerinin kullanımlarına ilişkin ifadelerine olumlu yönde katılım sağlamışlardır.

Çalışmaya katılan kişilere son olarak, işletmelerinde ne tür çağdaş finansman tekniklerinin kullanıldığı sorulmuştur. Ankette birden fazla seçenek işaretlendiğinden dolayı bulgular, istatistiki analizler konusunda yetersiz kalmıştır. Çalışmada, çağdaş finansman teknikleri kullanan konaklama işletmelerinin tamamı, finansal kiralama tekniğini (leasingi) kullandıkları görülmüştür. *Başka bir deyişle, leasing kullanmayıp, farklı bir finansman tekniği kullanan konaklama işletmesi bulunmamaktadır.* Konaklama işletmelerinin 10’unun finansal kiralama (leasing) tekniğini işletmelerine uyguladıkları tespit edilmiştir. Yalnızca finansal kiralama (leasing) tekniğini kullanan

konaklama işletmesi sayısı, 6'dır. Kalan 4 işletmenin aynı zamanda; *swap*, *barter*, *opsiyon ve factoring tekniklerini* de kullandıkları tespit edilmiştir.

Bu çalışma Nevşehir İli ve bakanlık belgeli konaklama işletmeleriyle sınırlandırılmıştır. Çalışmada çağdaş finansman tekniklerinin tümü ile ilgili bilgiler elde edilip yorumlanmaya çalışılmıştır. Bundan sonraki yapılacak çalışmalar, kullanım düzeyi en yüksek olan ya da en düşük olan finansman tekniklerinin sebeplerini ortaya çıkaracak nitelikte yapılabilir. Böylece işletmelerin tercih sebeplerindeki düşünceler derinlemesine araştırılabilir ve çözümler üretilebilir. Yine çalışma farklı alanlarda ve farklı işletmelerde uygulanabilir. Bu sayede işletme yöneticilerinin finansman bilgi düzeylerindeki noksanlıkların daha net şekilde belirlenmesine ve detaylı çözüm önerilerinin getirilmesine olanak sağlanacaktır. AKTOB'un 2014 yılındaki çalışmasına göre Antalya'da faaliyet gösteren toplam 20 farklı bankanın her birinin bünyesinde birer adet turizm portföy yönetim birimi bulunmaktadır. Bunun sebebinin ise; bankaların gelişimine devam eden turizm sektörüne sundukları özel finansal paketler olduğu gözlemlenmiştir. Yine bu sayede, ATM şubelerinde ve pos cihazlarında hızlı bir artış gerçekleştiği tespit edilmiştir (AKTOB, 2014, s. 45). Bu örnekten hareketle, Nevşehir İli'ne özgü turizm potansiyellerinin bankalar tarafından değerlendirilerek, konaklama işletmelerine özel finansal paketler sunmaları, Antalya örneğinde olduğu gibi şehirdeki turizm sektörünün gelişimine katkı sağlayabilecektir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Akat, Ömer (2008). *Turizm İşletmeciliği* (4. Baskı). Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Akgüç, Öztin (1989). *Finansal Yönetim*. (5. Baskı). İstanbul: Muhasebe Enstitüsü.
- Akkuş, Bilge (2008). *Finans Yönetim: Paraya Hükmetmenin Sırrı*. (1. Baskı). İstanbul: Kumsaati Yayınları.
- Aksoy, Tamer (1998). *Çağdaş Bankacılıktaki Son Eğilimler ve Türkiye'de Uluslararası Bankacılık: Sistematik ve Analitik Bir Yaklaşım* (1. Baskı). Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu.
- Apak, Sudi (1993). *Uluslararası Bankacılık ve Finansal Sistemler*. İstanbul: Emlak Bankası Yayınları.
- Atrill, Peter (2012). *Financial Management for Decision Makers*. London: Prentice Hall.
- Aydın, N., M. Başar ve C. Metin. (2011). *Finansal Yönetim*. (Üçüncü Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Bahar, O. ve N. Kozak. (2012). *Turizm Ekonomisi*. (3. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Barutçugil, İsmet (1989). *Turizm İşletmeciliği* (3. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Başoğlu, U., A. Ceylan ve İ. Parasız. (2009). *Finans Teori, Kurum ve Araçlar*. (2. Baskı). Bursa: Ekin Yayınevi.
- Berk, Niyazi (1995). *Finansal Yönetim* (2. Baskı). İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Bolak, Mehmet (1998). *Finans Mühendisliği: Kavramlar ve Amaçlar* (1. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Bolak, Mehmet (2004). *Risk ve Yönetimi* (1. Baskı). İstanbul: Birsen Yayınevi.

- Brigham, E. (1996). *Finansal Yönetimin Temelleri*. (2. Cilt). (Çeviren: Akmut, Ö. ve M. Sarıaslan) Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Bruhn, M. and G. Dominik. (2006). *Services Marketing: Managing the Service Value Chain*. (First Edition). London: Prentice Hall.
- Canbaş, S. ve H. Doğukanlı. (2007). *Finansal Pazarlar*. (4. Baskı). Ankara: Karahan Kitabevi.
- Ceylan, A. ve T. Korkmaz. (2010). *Finansal Teknikler*. (7. Baskı). Bursa: Ekin Yayınevi.
- Ceylan, A. ve T. Korkmaz. (2012). *Sermaye Piyasası ve Menkul Değer Analizi*. (6. Baskı). Bursa: Ekin Yayınevi.
- Ceylan, A. ve T. Korkmaz. (2013). *İşletmelerde Finansal Yönetim*. (13. Baskı). Bursa: Ekin Yayınevi.
- Chambers, Nurgül (2009). *Türev Piyasalar* (3. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Civan, Mehmet (2004). *Finansal Hesaplar* (1. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Contino, M. R. (2002). *The Complete Equipment-Leasing Handbook*. New York: Amacom.
- Demirkol, Ş. ve B. Zengin. (2004), *Turizm İşletmeleri*. (1. Baskı). İstanbul: Değişim Yayınları.
- Doğukanlı, Hatice (2008). *Uluslararası Finans* (2. Baskı). Adana: Karahan Kitabevi.
- Grath, Anders (2008). *The Handbook of International Trade Finance* (Second Edition). London: Kogan Page.
- Gürsoy, Celal (1999). *Barter El Kitabı: Dünyada ve Türkiye’de Barter (Takas) Ticareti* (3. Baskı). İstanbul: Akmat Akıoğlu Matbaacılık.

- Hacıoğlu, Ü. ve H. Dinçer. (2009). *Finansa Giriş: Teori ve Uygulama*. (1. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Hoffman, K. D. and E. G. J. Bateson. (2010). *Services Marketing Concepts, Strategies and Cases* (Fourth edition). Mason: Cengage Learning.
- İçöz, O. ve M. Kozak. (1998). *Turizm Ekonomisi*. (1. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi.
- Karamustafa, K., K. Güllü ve N. Acar. (2010). *Konaklama İşletmelerinde Pazar Odaklılık Uygulamaları*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Karatepe, Yalçın (2000). *Türev Piyasaları*. Ankara: A. Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını.
- Kaya, Ferudun (2013). *Dış Ticaret İşlemleri Yönetimi* (4. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Kaya, Salih (2003). *Uluslararası Bankacılık Uygulamaları: Bankalarda Dış Ticaret İşlemleri ve Uygulaması* (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kocaman, Berna (2004). *Finansal Piyasalar: Kurumlar, Teknikler ve Araçlar* (1. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Kondak, Nuray (2002). *İşletmelerde Finansman Sorunu ve Çözüm Yolları: Alternatif Finansman Teknikleri* (1. Baskı). İstanbul: Der Yayınları.
- Kozak, N., M. A. Kozak ve M. Kozak (2014). *Genel Turizm: İlkeler ve Kavramlar*. (16. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Köylü, Meltem (2015). *Uluslararası Bankacılık ve Finans Sistemi* (1. Baskı). Ankara: Astana Yayınları.
- Kul, Seval (2014). *Uygun İstatistik Test Seçim Kılavuzu*, Türk Toraks Derneği Yayını, 26-29.
- Lamb, C., J. Hair and C. McDaniel. (2011). *MKTG*. (Eighth edition). London: Cengage Learning Inc.
- Lee, C., S. Bergin and G. Graeme. (2008). *Seasonality in the Tourism Industry: Impacts and Strategies* (First edition). Queensland: CRC for Sustainable Tourism Pty Ltd.

- Levi, M. D. (2010). *International Finance* (Fifth edition). New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Levinson, M. (2014). *Finansal Piyasalar Kurulu*. (Çev. Ege, İ., C. Yavilioğlu ve G. Kurt). Ankara: Adres Yayınları.
- Met, Önder (2015). *Otel İşletmelerinde Büyüme ve Finansmanı* (1. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Mishkin, F. (2007). *Finansal Piyasalar ve Kurumlar*. (Çev. Şıklar İ.; A. Çakmak ve Y. Suat) Eskişehir: Bilim Teknik Yayınevi.
- Moyer, C., J. McGuigan and R. Rao. (2008). *Contemporary Financial Management* (Twelfth edition). Mason: Cengage Learning.
- Okka, Osman (2006). *Finansal Yönetime Giriş* (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Olalı, H. ve M. Korzay. (1993). *Otel İşletmeciliği*. (2. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Özdemir, Muharrem (1997). *Finansal Yönetim* (1. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Özdoğan, O., (2007). *Turizmde Konaklama ve Yiyecek İçecek Endüstrisi*. 43. In: Genel Turizm: Turizmde Temel Kavramlar ve İlkeler (Eds: O. İçöz). (1. Baskı). Turhan Kitabevi, Ankara.
- Pallant, Julie (2001). *SPSS Survival Manual: A Step by Step Guide to Data Analysis Using SPSS for Windows* (First Edition). Berkshire: McGraw-Hill Education.
- Parasız, İ. ve K. Yıldırım. (1994). *Uluslararası Finansman Teori ve Uygulama*. (1. Baskı). Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Poyraz, Erkan (2008). *Açıklamalı Örneklerle Finansal Yönetim* (1. Baskı). Bursa: Ekin Basım Yayım Dağıtım.

- Saha, B. and S. Gupta. (2013). *Tourism Concepts and Practices Students Handbook*. (First edition). Delhi: Central Board of Secondary Education.
- Sarıkamış, Cevdet (2000). *Sermaye Pazarları* (4. Baskı). İstanbul: Alfa Basım Yayım.
- Sevilengül, Orhan (1997). *Banka Muhasebesi* (1. Baskı). Ankara: Gazi Büro Kitabevi.
- Seyidoğlu, Halil (2001). *Uluslararası Finans* (3. Baskı). İstanbul: Güzem Yayınları.
- Tenker, Nejat (1999). *Finansal Muhasebe* (2. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Toskay, Tunca (1989) *Turizm: Turizm Olayına Genel Yaklaşım* (3. Baskı). İstanbul: Der Yayınları.
- Uslu, Sami (2007). *Uluslararası Bankacılık* (1. Baskı). Adapazarı: Sakarya Yayıncılık.
- Usta, Öcal (2014). *Turizm: Genel ve Yapısal Yaklaşım* (4. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yılmaz, K. Mustafa (1998). *Hisse Senedi Opsiyonları ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası 'nda Uygulanabilirliği* (1. Baskı). İstanbul: İMKB Yayınları.

Makaleler

- Cengiz, F., E. Üngüren ve E. Cengiz. (2011). “Konaklama İşletmelerinin Pazarlama Departmanı Yöneticilerinin Barter Sisteminin Pazarlama Fonksiyonuna Etkisine İlişkin Tutumlarını Ölçmeye Yönelik Bir Uygulama”. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 3 (6), 103.
- Özeroğlu, İ. A., (2014). “Barter’in Türk Finans Sektöründe Yeri ve Uygulanabilirliği”. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 7 (13), 120.
- Ravaş, O. (2011). “The Utility of the Barter Agreement in International Commercial Trade”. *Annals of the University of Petroşani Economics*, 223-234.
- Yiğit, M. (1999). “Yeni Finansal Teknikler ve Türkiye Uygulamaları”. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 139-160.

Tezler

Engin, K. (2005). *Büyük Ölçekli Konaklama İşletmelerinin Çağdaş Finansman Tekniklerinden Yararlanma İmkanları: Güney Ege-Akdeniz Bölgeleri Konaklama İşletmeleri Kapsamında Bir Uygulama*. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla.

Kongre ve Bildiriler

Öncü, M.; İ. Çölekçi ve M. Mesci. (2010). “Turizm İşletmelerinin Finansman Tekniklerini Kullanımı: İzmir İli ve İlçelerinde Bir Uygulama”. *11. Ulusal Turizm Kongresi*, 459-477.

İnternet Kaynakları

AKTOB. *Turizm Sektörünün Yapısı, Büyüklüğü ve Ekonomiye Katkısı*. <http://www.aktob.org.tr/pdf/arastirma2014.pdf>. (Erişim Tarihi: 10. 05. 2016).

EKODİYALOG. (2015). *Finansal Kiralama*. http://www.ekodialog.com/Konular/leasing_finansal_kiralama_nedir.html (Erişim Tarihi: 10.12.2015).

FKB. (2014). *Factoring Sektörü*. http://www.fkb.org.tr/Sites/1/upload/files/Islem_Hacmi_Bazinda_Ilk_50_Ulke_2014-1156.pdf. (Erişim Tarihi: 02.03.2016).

FKB. *Dünya Finansal Kiralama İşlem Hacmi*. http://www.fkb.org.tr/Sites/1/upload/files/Islem_Hacmi_Bazinda_Ilk_50_Ulke_2014-1156.pdf. (Erişim Tarihi: 02.03.2016).

Koç, E. *Takas Büyümüş Barter Olmuş*. <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/hgdmakale/2008-1/3.pdf>. (Erişim Tarihi: 06.04.2016)

KOSGEB. (2005). *Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik*. http://www.kosgeb.gov.tr/UserFiles/File/kobi_tanimi.pdf. (Erişim Tarihi: 10.05.2015).

Resmi Gazete Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/06/20050621-11.htm>. (Erişim Tarihi: 01.07.2015).

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Turizm İstatistikleri. <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9857/isletme-belgeli-tesisler.html>. (Erişim Tarihi: 03.04.2016)

TCMB. Terimler Sözlüğü. <http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TCMB+TR/TCMB+TR/Bottom+Menu/Egitim-Akademik/Terimler+Sozlugu#211>. (Erişim Tarihi: 10.02.2016).

TUBAB. Barter Sisteminin Dezavantajları. <http://tubab.org/barter-sisteminin-dezavantajlari/>. (Erişim Tarihi: 09. 05. 2016).

TÜRSAB. (2005). Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik. http://www.tursab.org.tr/dosya/7247/turizm-tesislerinin-belgelendirilmesine-ve-niteliklerine-iliskin-yonetmelik_7247_5089571.pdf. (Erişim Tarihi: 18. 06. 2015).

EKLER

EK 1. Anket Formu

ANKET FORMU

Sayın Katılımcı,

Bu araştırma, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı kapsamında hazırlanan "Nevşehir'de Faaliyet Gösteren Konaklama İşletmelerinin Çağdaş Finansman Tekniklerinden Yararlanma Düzeyleri" konulu yüksek lisans tezinin veri toplama kısmı için hazırlanmıştır. Soruları eksiksiz ve içtenlikle cevaplamanız araştırmanın amacına ulaşmada önemli yer tutmaktadır. Katkılarınız için teşekkür ederim.

Doç. Dr. Derviş BOZTOSUN

İbrahim DEMİR

dboztosun@erciyes.edu.tr

ibrahimdemir88@gmail.com

+90 352 2076666

0 543 687 17 85

A. Demografik Sorular

1. Cinsiyetiniz?

Erkek () Kadın ()

2. Yaşınız?

20-24 yaş () 25-34 yaş () 35-44 yaş () 45-54 yaş () 55 yaş ve üzeri ()

3. Eğitim durumunuz?

Okur-Yazar () Orta Öğretim () Önlisans () Lisans () Lisansüstü ()

4. İşletmedeki pozisyonunuz ?

Yönetim kurulu başkanı () Genel müdür () Genel müdür yardımcısı () İşletmenin sahibi ve yöneticisi () Muhasebe ve mali işler müdürü () Diğer:.....

5. Turizm sektöründeki iş tecrübeniz?

0-4 yıl () 5-9 yıl () 10-14 yıl () 15-19 yıl () 20 yıl ve üzeri ()

6. Konaklama işletmesinin türü ?

2 yıldızlı otel () 3 yıldızlı otel () 4 yıldızlı otel () 5 yıldızlı otel () Pansiyon () Termal otel () Özel konaklama tesisi () Tatil köyü () Çiftlik evi ()

7. Konaklama işletmesinin oda sayısı ?

10-100 oda () 101-299 oda () Diğer:.....

8. İşletmenin konumu?

Merkez İlçe () Avanos () Kaymaklı () Göreme () Kozaklı () Uçhisar () Ürgüp () Ortahisar () Mustafapaşa ()

B. Çağdaş Finansman Teknikleri Hakkında Bilgi Düzeylerini Ölçen İfadeler (Aşağıdaki ifadelerin işaretlenmesinde lütfen X ya da ✓ kullanınız.)

İFADELER		Çok Yüksek	Yüksek	Orta	Düşük	Çok Düşük
Finansal Teknikler Hakkında Bilgi Düzeyi						
1	Finansal kiralama (leasing) hakkında bilgi sahibiyim.					
2	Factoring hakkında bilgi sahibiyim.					
3	Forward sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.					
4	Futures sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.					
5	Opsiyon sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.					
6	Swap sözleşmeleri hakkında bilgi sahibiyim.					
7	Barter sistemi hakkında bilgi sahibiyim.					
8	Forfaiting hakkında bilgi sahibiyim.					
9	Finansal kiralama (leasing) ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.					
10	Factoring ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.					
11	Forward sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.					
12	Futures sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.					
13	Opsiyon sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.					
14	Swap sözleşmeleri ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.					
15	Barter sistemi ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.					
16	Forfaiting ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri yakından takip ederim.					

C. Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı ile İlgili Sorular(Aşağıdaki ifadelerin işaretlenmesinde lütfen X ya da ✓ kullanınız.)

	İFADELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
	Konaklama İşletmelerinde Çağdaş Finansman Tekniklerinin Kullanımı					
1	Ekonomide yaşanan belirsizliklerden dolayı meydana gelen risklerden korunmak için kullanılır.					
2	İşletmeler söz konusu tekniklerle döviz kuru riskinden korunabilmektedir.					
3	İşletmeler söz konusu teknikler sayesinde gelirlerdeki azalmayı önlemektedirler.					
4	İşletmeler söz konusu teknikler sayesinde giderlerdeki artışları önleyebilmektedirler.					
5	Yüksek maliyetli olduğundan tercih edilmemektedir.					
6	Aracı kuruluşlar elde edilecek kârı azaltmaktadır.					
7	İşletme girdilerindeki fiyat artış riskleri, işletmeleri söz konusu finansman tekniklerine yöneltmektedir.					
8	Fon ihtiyacını karşılamak için önemlidir.					
9	Yatırım ve finansman kararlarının alınmasında önemli bir etkisi vardır.					
10	Söz konusu tekniklerin maliyetli oluşu işletmeleri öz kaynaklarla finansmana yöneltmektedir.					
11	Yatırım kararlarının alınmasında öz kaynakların maliyetli oluşu işletmeleri söz konusu finansman tekniklerine yöneltmektedir.					
12	Çağdaş finansman tekniklerinin sağlanabilme imkânının düşük olması bu tekniklerin kullanımını olumsuz yönde etkilemektedir.					
13	İşletme için satın alınacak makine ve teçhizatların maliyetlerinin yüksek oluşu işletmeleri finansal kiralamaya yöneltmektedir.					
14	İşletmenin alacağına finansman tekniklerince garanti altına alınması işletmeleri factoring veya forfaiting kullanımına yöneltmektedir.					
15	Barter sistemi etkin bir satış ve nakit çıkışı gerektirmeyen bir ödeme yöntemi olması nedeniyle tercih edilmektedir.					
16	Maliyeti düşük fonlara ihtiyaç duyan işletmeler finansman tekniklerini kullanmaktadırlar.					

Ç. Lütfen aşağıdaki çağdaş finansman tekniklerinden hangisini kullanmakta olduğunuzu belirtiniz.(Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz).

Finansal Kiralama Factoring Forward Futures Forfaiting

Swap Barter Opsiyon Diğer:.....

İşletmemizde hiçbir çağdaş finansman tekniği kullanılmamaktadır.

D. İlave etmek istediğiniz öneriler var ise; lütfen aşağıdaki ayrılan bölüme yazınız.

TEŞEKKÜRLER...

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı: İbrahim DEMİR

Uyruğu: Türkiye (TC)

Doğum Tarihi ve Yeri: 10 Ekim 1988, Sivas

Medeni Durumu: Bekâr

Tel: 0543 687 17 85

E- Mail: ibrahimdemir88@gmail.com

Yazışma adresi: M. A. E. Mah. Mesut Apt. 40. Sok. 4/8 Merkez/SİVAS

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Erciyes Üniversitesi	2016
Lisans	Balıkesir Üniversitesi	2012
Lise	Halil Rıfat Paşa Lisesi (Y.D.A.)	2007

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
2012-2013	Dpoint Group	Pazarlama Departman Sorumlusu
2010-2011	Defne Hotel	Gece Müdürü
2009-2010	Koral Turizm	Transfer Görevlisi

YABANCI DİL

İngilizce